

Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze

65-261 Zielona Góra, ul. Chmielna 13; tel. 68 329 19 00; fax: 68 329 19 03
www.zielonagora.rio.gov.pl e-mail: zielonagora@rio.gov.pl

Zielona Góra, 2019-08-12

RIO.II.K.0010.421.2019

Starostwo Powiatowe <i>BF</i> w Słubicach	
wpl. 13-08-2019	<i>[Signature]</i>
L.dz. <i>12/158</i>	
ilość zel.	
podpis RENATA NESTER	

Pan

Leszek Bajon

Przewodniczący Zarządu Powiatu

Słubickiego

W załączeniu przesyłam **Uchwałę Składu Orzekającego Nr 421 / 2019** Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Zielonej Górze, podjętą w dniu 9 sierpnia 2019 roku w sprawie wydania opinii o Programie
Postępowania Naprawczego Powiatu Słubickiego przyjętego na lata 2019-2021.

PREZES IZBY
[Signature]
Ryszard Zajęczkowski

Uchwała Nr 421/2019
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Zielonej Górze
z dnia 9 sierpnia 2019 roku

w sprawie wydania opinii o Programie Postępowania Naprawczego Powiatu Słubickiego przyjętego na lata 2019-2021

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w osobach:

1. Jarosław Kotowski – Przewodniczący
2. Joanna Chruściel – Członek
3. Grażyna Radomska – Członek

działając na podstawie art. 13 pkt 13, art. 19 ust. 1 i ust.2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 561 z późn. zm.) i art. 240a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz. U. z 2019 r., poz. 869)

postanawia

zaopiniować pozytywnie z zastrzeżeniami Program Postępowania Naprawczego Powiatu Słubickiego uchwalony na lata 2019-2021

Uzasadnienie

Rada Powiatu Słubickiego na sesji w dniu 11 lipca 2019 roku, podjęła uchwałę Nr XI/57/19 (dochowując 45 dniowego terminu wynikającego z art. 240a ust. 1 powołanej wyżej ustawy o finansach publicznych) w której przyjęła Program Postępowania Naprawczego dla Powiatu Słubickiego na lata 2019-2021.

W dniu 11 lipca 2019 r. na podstawie art. 240a ust. 1 ustawy o finansach publicznych uchwalony Program Postępowania Naprawczego został przekazany do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w celu zaopiniowania.

Na Program Postępowania Naprawczego Powiatu Słubickiego składa się:

- Analiza stanu finansów Powiatu Słubickiego, w tym określenie przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych;
- Plan przedsięwzięć naprawczych wraz z harmonogramem ich wprowadzania;
- Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem sposobu ich obliczenia;
- Restrukturyzacja długu;
- Proponowana Wieloletnia Prognoza Finansowa Powiatu Słubickiego uwzględniająca planowane efekty finansowe przewidzianych działań naprawczych.

Jako przyczynę opracowania Programu Postępowania Naprawczego wskazano to, że po aktualizacji Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Słubickiego na lata 2019-2026, w oparciu o dane wynikające z ewidencji księgowej dotyczące wykonania budżetu w 2018 r., wskaźnik dotyczący relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych kształtował się następująco:

Lata objęte WPF	Wskaźnik (R+O)/(D) obliczony z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń (lewa strona wzoru) (w %)	Maksymalny dopuszczalny poziom spłaty zobowiązań (prawa strona wzoru)		Stopień spełnienia relacji (w %)	
		Srednia z art. 243 ufp z uwzględnieniem wyłączeń (plan 3 kw.)	Srednia z art. 243 ufp z uwzględnieniem wyłączeń (wykonanie)	5	6
1	2	3	4	(3 – 2)	(4 – 2)
2019	1,56	1,60	0,34	0,04	- 1,22
2020	5,28	5,28	4,02	0,00	- 1,26
2021	6,56	7,22	5,96	0,66	- 0,60
2022	7,77	8,66	8,66	0,89	x
2023	7,90	8,15	8,15	0,25	x
2024	7,80	9,68	9,68	1,88	x
2025	6,66	10,19	10,19	3,53	x
2026	6,13	9,67	9,67	3,54	x

Zródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego.

Jako bezpośrednią przyczynę niezachowania przez Powiat Słubicki w 2019 r. relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych wskazano w Programie Postępowania Naprawczego naruszenie art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, po uwzględnieniu wykonania budżetu Powiatu na koniec 2018 roku. Wynik operacyjny brutto na koniec IV kwartału 2018 r. (dochody bieżące – wydatki bieżące) wyniósł – 2 112 205,16 zł. Po dodaniu wolnych środków zgodnie z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych w brzmieniu tego przepisu obowiązującym w 2018 r. nadwyżka operacyjna miała nadal wartość ujemną stanowiącą – 935 545,62 zł.

Niespełnienie relacji z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych na koniec 2018 r. nie było, na co wskazano w Programie spowodowane nieotrzymaniem przez Powiat Słubicki środków związanych z realizacją zadań bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, ponieważ kwota z tego tytułu wynosiła jedynie 329.182,29 zł.

Brak równowagi bieżącej budżetu na koniec IV kwartału 2018 r. bezpośrednio przełożył się na niespełnienie przez Powiat relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w jego brzmieniu w 2019 r. i kolejnych latach budżetowych tj. 2020 i 2021.

Przyczyn niekorzystnego stanu gospodarki finansowej Powiatu Słubickiego, w ocenie Organów Powiatu zawartej w Programie Postępowania Naprawczego należy upatrywać w powstałych zobowiązaniach, które na dzień 31 marca 2019 r. wyniosły łącznie 19 684 706,00 zł.

W ich skład wchodziły kredyty długoterminowe w łącznej wysokości 19 265 031,64 zł oraz niespłacona część należności wobec Skarbu Państwa w kwocie 419 674,36 zł objęta postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie tytułów wykonawczych.

Wielkość zadłużenia Powiatu Słubickiego z tytułu zaciągniętych kredytów, które na dzień 31 marca 2019 r. wynosiło 19 265 031,64 zł (stanowiło to 33,96% zadłużenia w stosunku do zaplanowanych dochodów budżetu na 31.03.2019 r.) oraz niekorzystnie rozłożone płatności rat, które nadmiernie obciążają budżet: 2020 r. – 1 956 268,84 zł; 2021 r. – 2 374.100,84 zł; 2022 r. – 3 037.376,84 zł; 2023 r. – 3 130.283,84 zł; 2024 r. – 3 212 529,68 zł; 2025 r. – 2 841.971,60 zł; 2026 r. – 2 600.000,00 zł skutkują tym, że Powiat Słubicki nie spełnia relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach 2019 - 2021. Nie może zatem uchwalić

budżetu i Wieloletniej Prognozy Finansowej w wymienionych latach oraz obsługiwać zobowiązań zgodnie z ich harmonogramem spłat wynikającym z zawartych umów.

W skład kwoty długu wchodzi kredyty bankowe zaciągnięte w poprzednich latach:

1) w roku 2008 – kredyt bankowy na kwotę 8 721 000,00 zł – stan zadłużenia 5 992.428,64 zł – spłata do 31 grudnia 2024 r.;

2) w roku 2009 – kredyt bankowy w kwocie 9 300 000,00 zł – stan zadłużenia 7 306.992,00 zł – spłata do 31 grudnia 2024 r.;

3) w roku 2010 – kredyt bankowy w kwocie 4 000 000,00 zł – stan zadłużenia 3 300.000,00 zł – spłata do 30 września 2026 r.;

4) w roku 2011 – kredyt bankowy w kwocie 3 555 000,00 zł – stan zadłużenia 2 665 611,00 zł – spłata do 31 sierpnia 2024 r.

W ocenie organów Powiatu wyrażonej w Programie cyt. „ Obserwując inne samorządy powiatowe, można stwierdzić, że Powiat Słubicki nie odróżnia się od nich niczym istotnym. Tak jak i one gospodaruje finansami, które w głównej mierze opierają się na transferach z budżetu państwa w postaci subwencji, udziału w podatkach PIT i CIT, dotacjach celowych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i w mniejszym stopniu dotacjach na zadania własne. Jak pokazują lata historyczne sytuacja Powiatu Słubickiego była trudna, w miarę stabilna i to właśnie stawiało Powiat Słubicki w jednym szeregu z pozostałymi jednostkami samorządu powiatowego. Dopiero powstały obowiązek zapłaty wobec Skarbu Państwa kwoty wraz z odsetkami wynikający z decyzji Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2013 r. spowodował konieczność uwzględnienia w wydatkach bieżących budżetu kwoty 5 235 752,53 zł, co spowodowało radykalny wzrost wydatków bieżących w 2017 r. i w 2018 r., co z kolei doprowadziło do negatywnych skutków w postaci załamania relacji z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych i w konsekwencji nie spełnienie wskaźnika z art. 243 w latach 2019-2021”. Spowodowało to wezwanie Powiatu Słubickiego przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Zielonej Górze do opracowania programu postępowania naprawczego (Uchwała Nr 99/2019 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 23 maja 2019 r.). Na szczególnie trudną sytuację finansową Powiatu wpłynęło również, w ocenie Organów Powiatu to, że NSA w Warszawie, w dniu 17 maja 2016 r., ogłosił wyrok (sygn. akt II GSK 44/15 i II GSK 2868/14) oddalający skargi kasacyjne Powiatu Słubickiego na dwie decyzje Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2013 r. dotyczące obowiązku zwrotu do budżetu państwa pobranych przez Powiat Słubicki, a nieprzekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku uzyskanych w 2010 r. w wysokości 1 202.511,08 zł i w 2011 r. w wysokości 2 276 938,65 zł (decyzja FS15/41 35/38228/MQR/12/13/BMI9/RWPD- 50840 oraz decyzja FS15/4135/37217/MQR/12/ 13/BMI9/RWPD-50827).

W dniu 18 lipca 2016 r. do Starostwa Powiatowego w Słubicach wpłynęły upomnienia z dnia 18 lipca 2016 r., w których Powiat Słubicki został wezwany przez Wojewodę Lubuskiego do uregulowania należności głównych wraz z odsetkami oraz kosztami tych upomnień w łącznej wysokości 5 486 749,93 zł. W dniu 14 września 2016 r. Powiat Słubicki złożył do Wojewody Lubuskiego wnioski w sprawie rozłożenia na raty (lub alternatywnie umorzenia) należności Skarbu Państwa, wynikających z powołanych wyżej decyzji Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2013 r. Wojewoda Lubuski, decyzją Nr GN-1.3121.51.2016.ABro z dnia 8 grudnia 2016 r. odmówił Powiatowi rozłożenia należności na raty, a także umorzenia. Powiat podjął działania prawne w celu rozłożenia spłaty ww. zobowiązań na raty, jednak decyzją z dnia 16 maja 2017 r. Ministra Rozwoju i Finansów (znak:BL.3.5403.3.2017.DSR) odmówiono

Powiatowi Słubickiemu umorzenia oraz rozłożenia na raty nieprzekazanych do budżetu państwa, a pobranych przez Powiat opłat eksploatacyjnych za lata 2010-2011. Powiat zaskarżył decyzję Ministra Rozwoju i Finansów do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który w dniu 29 listopada 2017 r. wydał wyrok sygn. akt V SA/Wa 1280/17 uchylający decyzję Ministra Rozwoju i Finansów o odmówieniu Powiatowi umorzenia lub rozłożenia na raty zaległości. Sprawa trafiła do ponownego rozpoznania. Minister Finansów po raz drugi utrzymał decyzję Wojewody Lubuskiego w mocy. W dniu 15 czerwca 2018 r. Powiat złożył skargę na decyzję Ministra Finansów z dnia 7 maja 2018 r., znak: BL.3.6403.15.2018.12.DSR – utrzymującą w mocy decyzję Wojewody Lubuskiego z dnia 8 grudnia 2016 r. znak: GN-1.3121.51.2016.ABro, odmawiającej umorzenia lub rozłożenia na raty należności pieniężnych w postaci podlegających zwrotowi do budżetu państwa kwot pobranych dochodów, uzyskanych w 2010 r. i 2011 r. z tytułu opłat eksploatacyjnych.

W roku 2016 Powiat Słubicki zwrócił do budżetu państwa 216 665,59 zł należności głównej oraz 153 620,00 zł z tytułu odsetek. Suma wykonanych wpłat do budżetu państwa z tytułu opłat eksploatacyjnych za 2010 r. i 2011 r. na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła łącznie 370 285,69 zł.

W roku 2017 Powiat zwrócił do budżetu państwa 386 959,61 zł należności głównej oraz 296 830,88 zł z tytułu odsetek. Suma wykonanych wpłat do budżetu państwa z tytułu opłat eksploatacyjnych za 2010 r. i 2011 r. na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosła łącznie 683 790,49 zł.

W roku 2018 zwrócono do budżetu państwa 2 188 065,05 zł należności głównej oraz z tytułu odsetek 1 636 772,32 zł. Łączna suma zrealizowanych wpłat do budżetu państwa z tytułu opłat eksploatacyjnych za 2010 r. i 2011 r. na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła łącznie 3 824 837,37 zł.

W dniu 15 października 2018 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Słubicach zajął na poczet tytułu wykonawczego nr GN-I.431.9.2011.ABRO.1 i GN-I.431.9.2011.ABRO.2 (nieprzekazane pobrane dochody budżetowe uzyskane z tytułu opłat eksploatacyjnych na TTOC za rok 2010 i 2011) kwotę 2 506 992,90 zł, w tym 1 440 518,10 zł należności głównej z tytułu opłat eksploatacyjnych za 2010 r. i 2011 r.

Środki będące przedmiotem zajęcia pochodziły ze sprzedaży nieruchomości i były zaksięgowane jako dochód majątkowy (dz.700, rozdz. 70005, par. 0770). Zajęcie komornicze zaksięgowano jako wydatek bieżący (dz. 700, rozdz. 70005, par. 4510 i 4580).

Na koniec 2018 r. wynik operacyjny brutto budżetu Powiatu osiągnął wartość ujemną -2 112 205,16 zł. Zgodnie z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody z tytułu wolnych środków w rozumieniu art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w brzmieniu obowiązującym w 2018 r. Po dodaniu do wyniku operacyjnego brutto wolnych środków okazało się, że nadwyżka operacyjna nadal ma wartość ujemną wynoszącą -935 545,62 zł. Z analizy wynikało, że niedochowanie równowagi bieżącej budżetu powstało w momencie zajęcia środków ze sprzedaży nieruchomości przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Słubicach posiadającego tytuły wykonawcze w związku z nieprzekazanymi przez Powiat, uzyskanymi dochodami z opłat eksploatacyjnych na byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku. Sprzedaż majątku zaksięgowano jako dochód majątkowy, natomiast zajęcie komornicze potraktowano jako wydatek bieżący i stąd wynikające niedochowanie powyższej relacji. Pomimo starań, na co wskazują Organy Powiatu

w uchwalonym Programie nie udało się zrównoważyć budżetu w części dotyczącej relacji dochodów bieżących i wydatków bieżących.

Niezachowanie na koniec IV kwartału 2018 r. relacji, o której mowa w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych przełożyło się bezpośrednio na niedochowanie przez Powiat Słubicki po uwzględnieniu wykonania budżetu według stanu na koniec IV kwartału 2018 r. relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach 2019-2021. Było też jedną z głównych przyczyn negatywnej oceny sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Słubickiego za rok 2018 przez Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze (uchwała Nr 271/2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r.).

W budżecie 2019 r. zaplanowano 688 521,00 zł tytułem zwrotu należności głównej oraz 486 952,00 zł odsetek z tytułu pobranych przez Powiat Słubicki, a nieprzekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku uzyskanych w 2010 i w 2011 r. Na dzień 31 marca 2019 r. spłacono 268 793,10 zł tytułem kwoty głównej, natomiast 190 361,63 zł tytułem odsetek.

Do czasu opracowania i uchwalenia Programu Postępowania Naprawczego Powiat Słubicki spłacił w całości należności Skarbu Państwa z tytułu pobranych a nieprzekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku uzyskanych w 2010 r. i w 2011 r. W dniu 10 czerwca 2019 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Słubicach zakończył postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego nr GN-1.431.9.2011.ABRO.1 z dnia 6 października 2016 r. o czym poinformował Powiat Słubicki pismem z dnia 11 czerwca 2019 r. nr 0806-SEE.711.4.92.2019.1.MW. Powiat Słubicki dokonał w dniu 10 czerwca br. wpłaty do Urzędu Skarbowego w wysokości 535 203,70 zł składającej się z należności głównej w kwocie 313 339,70 zł oraz odsetek w kwocie 221 864,00 zł.

W Powiecie Słubickim, na co również wskazują Organy Powiatu w uchwalonym Programie, a opinię tą podtrzymuje w całości Skład Orzekający występuje realne zagrożenie prawidłowej realizacji zadań publicznych, które powstanie w sytuacji konieczności zapłaty zobowiązań wynikających z nieprawomocnych decyzji Wojewody Lubuskiego w sprawie zwrotu pobranych, a nie przekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku uzyskanych w latach 2012-2016 wraz z odsetkami. Są to następujące decyzje:

1) decyzja Wojewody Lubuskiego z dnia 5.10.2016 r. znak: GN-I.3121.50.2016.ABro utrzymana w mocy decyzją Ministra Rozwoju i Finansów FG3.4144.3.2016 z dnia 21.12.2016 r. zobowiązująca Powiat Słubicki do zwrotu do budżetu Państwa pobranych, a nie przekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku uzyskanych w roku 2012 i do 22.02.2013 r. (dzień zawarcia aktu notarialnego dotyczącego zakupu przez Powiat Słubicki byłego TTOC w Świecku), na kwoty odpowiednio 2 260 579,43 zł i 139 813,55 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych. (Na dzień wydania Opinii nie wyznaczono terminu rozprawy przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w Warszawie). Wykonanie decyzji zostało wstrzymane przez NSA do momentu prawomocności, a postępowanie egzekucyjne w administracji zawieszono;

2) decyzja Wojewody Lubuskiego z dnia 8.02.2017 r. znak: GN-1.3121.66.2016.Msza.2 utrzymana w mocy decyzją Ministra Rozwoju i Finansów FG3.4144.2.2017 z dnia 26.05.2017 r. zobowiązująca Powiat Słubicki do zwrotu do budżetu Państwa pobranych, a nie przekazanych dochodów z tytułu najmu/dzierżawy/władania mieniem na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku, uzyskanych od 23.02.2013 r. do 21.07.2016 r. - wobec uprawomocnienia się wyroku dotyczącego własności TTOC w Świecku, na łączną kwotę 5 474 231,94 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych. Na dzień wydania Opinii nie wyznaczono terminu rozprawy przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w Warszawie. Wykonanie decyzji zostało wstrzymane przez NSA do momentu prawomocności, a postępowanie egzekucyjne w administracji zawieszono;

3) decyzja Wojewody Lubuskiego z dnia 8.02.2017 r. znak: GN-1.3121.66.2016.Msza.2 utrzymana w mocy decyzją Ministra Rozwoju i Finansów FG3.4144.3.2017 z dnia 26.05.2017 r. zobowiązującą Powiat Słubicki do zwrotu do budżetu Państwa pobranych, a nie przekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku, uzyskanych od 23.02.2013 roku do 21.07.2016 r. (wobec uprawomocnienia się wyroku dotyczącego własności TTOC w Świecku, na łączną kwotę 8 264 279,53 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych). Na dzień wydania Opinii nie wyznaczono terminu rozprawy przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w Warszawie. Wykonanie decyzji zostało wstrzymane przez NSA do momentu prawomocności, a postępowanie egzekucyjne w administracji zawieszono;

4) decyzja Wojewody Lubuskiego z dnia 04.09.2012 r. utrzymana w mocy decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 31.03.2017 r. znak FS. 12.4144.4.2017 zobowiązująca Powiat Słubicki do zwrotu części dotacji celowej w kwocie 58 988,81 zł wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Sprawa znajduje się na etapie skargi kasacyjnej przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w Warszawie. Na dzień wydania Opinii nie wyznaczono terminu rozprawy.

W ocenie organów Powiatu Słubickiego wyrażonej w uchwalonym Programie Postępowania Naprawczego cyt. " W sytuacji, gdyby wymienione wyżej (w szczególności w pkt 1 do pkt 3) decyzje stały się decyzjami ostatecznymi wymagalnymi i zostałyby wyczerpane wszystkie możliwości prawne pozytywnego załatwienia tej sprawy (prośba o rozłożenie na raty, prośba o umorzenie, prośba o ugodę) wówczas zaistniałaby konieczność weryfikacji działań naprawczych i uzupełnienia przyjętego Programu Postępowania Naprawczego o podjęte działania mające na celu uzyskanie pożyczki z budżetu państwa przy równoczesnym kontynuowaniu spraw cywilnych, o których mowa poniżej. Dodatkowo, mając na uwadze złożoność sprawy, przewidywalność zdarzeń w połączeniu z odpowiedzialnym i ostrożnym postępowaniem w tym zakresie, Powiat zamierza zapewnić w przyszłych budżetach 2020 i 2021 środki w formie rezerwy celowej lub zgromadzenia wolnych środków bądź nadwyżki budżetowej na okoliczność ich wykorzystania w początkowym momencie wymagalności spłaty. Powiat Słubicki będzie dążył, by wysokość środków przewidzianych do zabezpieczenia na ww. okoliczność oscylowała w granicach do 1 mln złotych".

Skład Orzekający wnosi zastrzeżenie dotyczące tego, że Powiat może nie być w stanie zabezpieczyć w swoim budżecie w roku 2019, 2020 i 2021 środków finansowych na zabezpieczenie roszczeń Skarbu Państwa w kwocie wynoszącej 1 000 000 zł. Co więcej łączna kwota zobowiązań Powiatu względem Skarbu

Państwa o ile wystąpiłaby sytuacja wymagalności tych zobowiązań w jednym roku budżetowym wskutek uprawomocnienia się rozstrzygnięć NSA w Warszawie może stanowić 16 197 893,26 zł należności głównej, do tej kwoty doliczyć należy odsetki. Skład Orzekający wnosi zastrzeżenie dotyczące tego, że Organy Powiatu w uchwalonym Programie Postępowania Naprawczego nie przedstawiły, poza planem częściowego zabezpieczenia roszczeń Skarbu Państwa w postaci woli utworzenia rezerwy celowej w budżetach lat 2020 i 2021 - planu działań dotyczących starania się o pożyczkę z budżetu państwa w sytuacji gdyby roszczenia Skarbu Państwa względem Powiatu z decyzji, o których mowa wyżej stały się wymagalne.

Skład Orzekający w ramach sformułowanego zastrzeżenia wskazuje, że w Programie nie odniesiono się do tego jakie są zamierzenia Powiatu co do okresu spłaty pożyczki, zakładanego oprocentowania i ewentualnej karencji planowanej przez Powiat w jej spłacie. Nie dokonano również analizy jak udzielenie takiej pożyczki wpłynie na sytuację finansową Powiatu, zdolność spłaty zobowiązań oraz kształtowanie się relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych przy uwzględnieniu zmian w sposobie obliczania relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w kolejnych latach budżetowych. Nie wskazano również jakie inne działania uzupełniające lub zmieniające Program Postępowania Naprawczego zostaną podjęte aby Powiat miał możliwość obsługi swoich zobowiązań względem Skarbu Państwa w sytuacji gdyby prawomocność orzeczeń NSA w opisanych wyżej sprawach nastąpiła w okresie jednego roku budżetowego. Nie odniesiono się do tego jakie inne działania prawne, oszczędnościowe, restrukturyzacyjne czy organizacyjne planuje wówczas podjąć Powiat aby zachować zdolność realizacji zadań publicznych, zachować płynność finansową i uniknąć sytuacji zagrożenia bieżącej realizacji zadań publicznych.

W uchwalonym Programie analizie nie poddano również zagadnienia w jakiej maksymalnej wysokości w kolejnych latach budżetowych dodatkowe spłaty rat pożyczki z budżetu państwa byłby w stanie spłacać Powiat oraz czy w związku z zaciągnięciem pożyczki z budżetu państwa wystąpi konieczność wydłużenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu. Pozytywnie ocenić należy w ocenie Składu Orzekającego to, że Powiat zamierza zapewnić w przyszłych budżetach lat 2020-2021 środki w formie rezerwy celowej lub zgromadzenia wolnych środków na zabezpieczenie możliwych spłat w toku postępowania egzekucyjnego w administracji.

Jak prezentuje poniższa tabela mediana (wartość przeciętna) spłat rat kapitałowych do nadwyżki operacyjnej w Powiecie wynosi 67,78%. Przy tak zaplanowanej relacji spłaty do nadwyżki operacyjnej trzeba mieć na uwadze fakt w jakiej wysokości dodatkowe spłaty rat pożyczki z budżetu państwa będzie mógł obsłużyć realnie Powiat.

Skład Orzekający wskazuje, że żadne dane w tym zakresie nie zostały w Programie przedstawione.

Rok	Wynik operacyjny	Spłaty rat kapitałowych	Stosunek spłaty rat kapitałowych do nadwyżki operacyjnej
2019	220 389,02	13 422 603,00	6 090,41
2020	1 919 988,64	979 988,64	51,04
2021	2 379 988,00	6 744 361,00	283,38

2022	1 479 988,00	979 988,00	66,22
2023	2 279 988,00	979 988,00	42,98
2024	2 246 532,00	979 988,00	43,62
2025	1 658 088,00	979 988,00	59,10
2026	1 188 086,00	884 843,00	74,48
2027	1 584 840,00	884 840,00	55,83
2028	1 764 840,00	884 840,00	50,14
2029	1 884 840,00	884 840,00	46,95
2030	1 506 050,00	884 840,00	58,75
2031	1 506 050,00	884 840,00	58,75
2032	1 384 840,00	884 840,00	63,89
2033	1 204 840,00	884 840,00	73,44
2034	1 226 050,00	884 840,00	72,17
2035	1 276 050,00	884 840,00	69,34
2036	1 226 050,00	884 840,00	72,17
2037	1 226 050,00	884 840,00	72,17
2038	1 142 800,00	884 840,00	77,43
2039	1 113 800,00	884 840,00	79,44
2040	1 150 000,00	884 840,00	76,94

Opracowanie własne RIO Zielona Góra

W dalszej części uchwalonego Programu Postępowania Naprawczego Organy Powiatu wskazują, że cyt. w związku z opisanymi wyżej decyzjami Wojewody Lubuskiego oraz podtrzymującymi je decyzjami Ministra Rozwoju i Finansów, Powiat Słubicki, po wcześniejszej próbie ugody przedsądowej, przygotował pozwy sądowe o zwrot kwot wydatkowanych z własnych środków na utrzymanie mienia Skarbu Państwa - byłego Terminala Towarowych Odpraw Celnych w Świecku w kwocie łącznej 14 494 238,00 zł (jest to kwota główna) wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych oraz z tytułu zwrotu kwoty zapłaconej tytułem nabycia gruntów i budynków po byłym TTOC w Świecku w wysokości 1 489 604,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Na moment opracowania Programu Postępowania Naprawczego sprawy przedstawiały się następująco:

1) Powiat Słubicki c/a Skarb Państwa – Wojewoda Lubuski: sprawa dotyczy zasądzenia kwoty 1 489.604,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26.10.2016 r. do dnia zapłaty na rzecz Powiatu Słubickiego od Wojewody Lubuskiego tytułem zwrotu ceny zakupu za były TTOC w Świecku na rzecz Powiatu Słubickiego. Wyrokiem z dnia 6 lipca 2018 r., sygn. Akt: I C 604/17, Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. – Powiat Słubicki wygrał spór sądowy, co spowodowało zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody Lubuskiego na rzecz Powiatu Słubickiego kwoty 1 489 604,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26.10.2016 r. oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 96 000,00 zł. W dniu 18 października 2018 r. do pełnomocnika procesowego Powiatu Słubickiego wpłynęła apelacja Wojewody Lubuskiego, reprezentowanego w tej sprawie przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok do chwili obecnej jest nieprawomocny.

Termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono na 11 września 2019 r., przy czym złożono wniosek o przyspieszenie terminu rozprawy. Z uzasadnienia zarządzenia SA w

Szczecinie z 18.06.2019 r. wynika, że wniosek został uznany za zasadny. Powiat oczekuje na wyznaczenie nowego terminu rozprawy;

2) Powiat Słubicki c/a Skarb Państwa – Wojewoda Lubuski: sprawa dotyczy zasądzenia kwoty 9 396 798,00 zł wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dnia, odpowiednio: 01.01.2014; 01.01.2015; 01.01.2016; 01.01.2017 r. do dnia zapłaty na rzecz Powiatu Słubickiego od Wojewody Lubuskiego, tytułem nieotrzymanych dotacji celowych na były TTOC w Świecku w okresie 23.02.2013 – 21.07.2016 (sygn. akt: I C 1158/17). Sąd I instancji niemal zakończył etap postępowania dowodowego. W sprawie Powiat oczekuje na opinię biegłego.

3) Powiat Słubicki c/a Skarb Państwa – Wojewoda Lubuski: sprawa dotyczy zasądzenia kwoty 5 097 440,00 zł wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dnia, odpowiednio: 01.01.2011; 01.01.2012; 01.01.2013; 01.01.2014 r. do dnia zapłaty na rzecz Powiatu Słubickiego od Wojewody Lubuskiego, tytułem nieotrzymanych dotacji celowych na TTOC w Świecku w okresie 01.01.2010 - 23.02.2013 r. (sygn. akt: I C 305/18). Sąd I instancji w ocenie organów Powiatu przedstawionej w Programie Naprawczym zakończył etap postępowania dowodowego. Trwa oczekiwanie na opinię biegłego.

Skład Orzekający wskazuje, że żadna ze spraw sądowych dotyczących roszczeń Powiatu Słubickiego względem Skarbu Państwa nie została prawomocnie zakończona. Ponadto na dzień wydania niniejszej opinii nie jest możliwe ustalenie czy kwoty, których zasądzenia domaga się Powiat od Skarbu Państwa zostaną zasądzone ostatecznie w pełnej żądanej przez Powiat wysokości i w jakim terminie środki te mogą trafić na rachunek budżetu Powiatu. W ocenie Składu Orzekającego nie jest możliwe również ustalenie, czy kwoty których zasądzenia domaga się Powiat od Skarbu Państwa będą mogły zostać wykorzystane do zapłaty zobowiązań Powiatu wobec Skarbu Państwa, bowiem nie jest możliwe ustalenie terminów ostatecznego zakończenia spraw sądowych.

Kolejne zagadnienie, na które zwraca uwagę Skład Orzekający, mające wpływ na sytuację finansową Powiatu dotyczy opisanych w Programie roszczeń związanych z działalnością SP ZOZ w Słubicach. W budżecie 2019 r. zabezpieczono kwotę 102 982,00 zł (rozdział 85195) w związku z prawomocnym orzeczeniem sądu z dnia 21 listopada 2018 r. i postanowieniem sądu z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie powództwa przeciwko Powiatowi Słubickiemu o zapłatę i rentę za szkodę wyrządzoną przez służbę zdrowia w okresie przed przekształceniem byłego SP ZOZ w spółkę prawa handlowego tj. przed dniem 31 sierpnia 2011 r.

W wykazie przejętych zobowiązaniach po zlikwidowanym SP ZOZ w Słubicach, na co wskazują Organy Powiatu w uchwalonym Programie Naprawczym, nie było sprawy dotyczącej roszczeń za wyrządzone przez szpital szkody na osobie. W sierpniu 2018 r. został skierowany do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. Wydział I Cywilny pozew o zapłatę od Powiatu Słubickiego łącznej kwoty 2 908.761,00 zł.

W sprawie tej Organy Powiatu podnoszą w Programie Naprawczym następujące argumenty:

- roszczenie jest niewymagalne;
- roszczenie jest „wymaginowane” pod względem kwotowym i można przypuszczać, że Sąd nie zasądzi takiego odszkodowania;
- roszczenie pod względem odszkodowawczym może być trudne do wykazania przez powoda (okazanie paragonów i faktur z ostatnich 18 lat może być utrudnione)

- w sprawie zawnioskowani zostali biegli sądowi, którzy dopiero wypowiedzą się o ewentualnych konsekwencjach zdrowotnych (w opinii pełnomocnika Powiatu czas na wydanie takiej opinii – może wynieść nawet do 2 lat);

- Powiatowi przysługują zastrzeżenia do opinii (kontr-opinia – kolejne miesiące oczekiwania na opinię biegłych);

- do sprawy został przypozwany skazany karnie lekarz oraz ubezpieczyciel (PZU), a więc to Ubezpieczyciel finalnie będzie w ocenie Powiatu ponosić odpowiedzialność. W ocenie Organów Powiatu wyrażonej w uchwalonym Programie cyt.” nie można mówić nawet o hipotetycznej zasadności roszczenia. Sprawa jest na wstępnym etapie. Roszczenie istnieje, ale jest niewymagalne. Powiat podniesie zarzut przedawnienia. Wyrok w I instancji nie został wydany”.

Skład Orzekający przyjmując stanowisko Powiatu w wyżej wymienionej sprawie i fakt niewymagalności roszczenia o zapłatę i rentę oraz mając na względzie początkowe stadium postępowania wskazuje jednak, że z uwagi na trudną sytuację finansową Powiatu należy podjąć działania mające na celu ustalenie podmiotów faktycznie odpowiedzialnych za wyrządzoną szkodę na zdrowiu - jeżeli powstanie szkoda zostanie udowodnione, aby zwolnić od tej odpowiedzialności Powiat jako przejmującego zobowiązania po byłym SP ZOZ. Analiza sytuacji finansowej Powiatu wskazuje, że Powiat w sytuacji zasądzenia żądanej kwoty znajdzie się w sytuacji braku możliwości jednorazowego uregulowania tak wysokiego zobowiązania wraz z należnymi odsetkami. Może to wprost stanowić dodatkowe istotne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania Powiatu, jego bieżącej płynności finansowej i skutkować zagrożeniem braku możliwości pełnej realizacji zadań obowiązkowych Powiatu w sferze użyteczności publicznej.

W przyjętym Programie Postępowania Naprawczego Powiat Słubicki wskazał również, że cyt.” W czasie opracowywania niniejszego dokumentu, w dniu 1 lipca 2019 r. do Powiatu Słubickiego wpłynęła decyzja Ministra Finansów Nr ST4.4755.117.2019.3.CNNG z dnia 25 czerwca 2019 r. zobowiązująca Powiat Słubicki do zwrotu nienależnie uzyskanej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za 2015 r. w wysokości 240 826,00 zł w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Z uzasadnienia decyzji wynika, że w Powiecie Słubickim błędnie wykazano dane w Systemie Informacji Oświatowej na dzień 30 września 2014 r., co wynikało z zakwalifikowania w systemie uczniów nie posiadających orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, osób nie będących uczniami szkół oraz osób jako korzystających z internatu, a także ujęcia danych o liczbie miejsc i miesięcy użytkowania schroniska, które w roku szkolnym 2014/2015 nie funkcjonowało”.

Według informacji zawartych w Programie Postępowania Naprawczego - odebrana w dniu 1 lipca 2019 r. decyzja Ministra Finansów jest nieostateczna, a więc nie podlega wykonaniu. Doręczenie decyzji rozpoczęło bieg terminu na wniesienie odwołania od ww. orzeczenia.

Powiat Słubicki w ciągu 14 dni, tj. do dnia 15 lipca 2019 r. wniesie wnioski o ponowne rozpoznanie sprawy do Ministra Finansów w Warszawie.

Skład Orzekający wskazuje, że zasadnym byłoby, w sytuacji braku pozytywnego wyniku wniesionego odwołania jednorazowe uregulowanie w/w kwoty wynikającej z decyzji, tak aby płynność finansowa Powiatu nie uległa dalszemu pogorszeniu, a równocześnie aby Powiat nie ponosił dodatkowych kosztów postępowania sądowo-administracyjnego, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego.

W związku z w/w decyzją Ministra Finansów Nr ST4.4755.117.2019.3.CNNG z dnia 25 czerwca 2019 r. Organy Powiatu zobowiązały się w uchwalonym Programie Postępowania Naprawczego do podjęcia kroków mających na celu uszczelnienie

systemu informacji oświatowej w celu wyeliminowania danych niezgodnych z zapisem wag w zakresie bazy danych uczniów w szkołach i placówkach oświatowych (art. 49 i 50 ust. 1-7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej – t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1900 z późn. zm.). Korygowanie tych nieprawidłowości nastąpić ma bezpośrednio w szkołach i placówkach oświatowych w obecności dyrektorów i osób upoważnionych do prowadzenia danych bazy Systemu Informacji Oświatowej.

Realizacja dochodów - wykonanie i struktura dochodów w roku 2018 oraz plan na 2019 (I kw.).

Wykonane dochody budżetowe w 2018 r. były wyższe niż wykonane w 2017 r. o 6 564 490,46 zł. Wyższą wartość osiągnęły również wykonane dochody bieżące i wyniosły o 1 775 482,56 zł więcej niż w roku 2017. Korzystnie dla roku 2018 w ocenie Organów Powiatu zaprezentowanej w uchwalonym Programie Postępowania Naprawczego wypada porównanie wykonania dochodów majątkowych z rokiem 2017, w którym wykonano jedynie 468 720,20 zł wpływów, natomiast w 2018 r. osiągnięto dochody w wysokości 5 257 728,10 zł, co dało wzrost o 4 789 007,90 zł. Wiązało się to głównie z dotacjami inwestycyjnymi otrzymanymi przez Powiat, a także w miarę skutecznie zrealizowaną zaplanowaną sprzedażą mienia powiatowego. Na I kw. 2019 r. zaplanowane dochody majątkowe stanowiły kwotę 9 409 636,00 zł, Powiat Słubicki planował dokonać sprzedaży mienia o wartości 1 098 000,00 zł, a także zrealizować w zaplanowanej kwocie 8 311 636,00 zł dotacje na zadania inwestycyjne, w szczególności te z udziałem środków europejskich.

W dalszym ciągu na co wskazują w Programie Naprawczym Organy Powiatu, głównym źródłem wykonywanych dochodów w 2018 r. były subwencje, których udział w tych dochodach wyniósł 32,17 %. Wykonanie dochodów z subwencji było większe w 2018 r. niż w 2017 r. o 319 894,00 zł, w tym część oświatowa subwencji ogólnej była większa o 443 607,00 zł, część równoważąca była mniejsza o 21 429,00 zł mniejsza była również o 102 284,00 zł część wyrównawcza subwencji.

Z przyjętego Programu Naprawczego wynika, że powiększały się także dochody z udziału Powiatu w podatkach PIT i CIT. W 2018 r. stanowiły one trzecią wielkość, po subwencji i dotacjach, w ogólnie wykonanych dochodach. Ich poziom wynosił 21,34% W I kw. 2019 r. kwota planowana to 11 717 167,00 zł, tj. więcej o 1 081 262,67 zł niż w 2018 r.

W 2018 r. wykonanie dochodów z podatków i opłat wyniosło 1 905 190,52 zł i było wyższe niż w 2017 r. o 152 053,31 zł. Na I kw. 2019 r. zaplanowano 2 503 660,00 zł. W dalszym ciągu istotną pozycję w wykonanych dochodach Powiatu zajmowały dochody z dotacji na zadania bieżące. Wprawdzie ich wykonanie w 2018 r. było porównywalne do wykonania z 2017 r., ale porównując średnie wykonanie z 2018 i 2017 r. (12 203 620,96 zł) do wykonania w roku 2016 zauważyć można istotny wzrost, który wyniósł 157,70 %. Wiązało się to z wpływami dotacji z budżetu państwa na były Terminal w Świecku, a także zwiększeniem poziomu środków europejskich otrzymywanych w formie dotacji na realizację programów i projektów. Plan na I kw. 2019 r. zakłada mniejszą wartość dochodów z dotacji (8 533 522,00 zł), co wiąże się z kończącym się etapem realizacji projektów unijnych, na które otrzymano dotacje w latach 2017-2018.

Wykonanie i struktura wydatków w roku 2018 i I kw. 2019 r. (plan).

W omawianym okresie największy udział w wykonanych wydatkach Powiatu stanowiły wynagrodzenia i składki od nich naliczane. W 2016 r. wyniósł on 61,03 % i utrzymywał się na porównywalnym poziomie w całym omawianym okresie, by osiągnąć w I kw. 2019 r. poziom 62,10 %.

Druga sfera wydatków o dużym udziale w wydatkach ogółem Powiatu to wydatki bieżące przeznaczone na realizację statutowych zadań jednostek. Stanowiły one od 24,70 % udziału w 2016 r. do 20,68 % w I kw. 2019 r. Ich średnie wykonanie na przestrzeni od 2016 do 2018 r. wyniosło 11.130.330,52 zł. W 2018 r. wystąpił zauważalny wzrost w sferze tych wydatków w porównaniu do średniego wykonania aż do wysokości blisko 13 mln złotych, co stanowiło wzrost o 115,57 %.

Wiązało to się z zajęciem komorniczym dokonany na podstawie tytułów wykonawczych w związku z nieprzekazanymi przez Powiat uzyskanymi dochodami z opłat eksploatacyjnych na byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku za lata 2010-2011. Postępowanie egzekucyjne w administracji zostało zakończone w tym zakresie względem Powiatu Słubickiego w dniu 10 czerwca 2019 r., o czym Powiat został poinformowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Słubicach w dniu 11 czerwca 2019 r. pismem nr 0806-SEE.711.4.92.2019.1.MW.

Wydatki na obsługę długu utrzymywały się w omawianym okresie na porównywalnym poziomie. To samo dotyczyło wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych. Podobnie kształtowały się wydatki budżetu na dotacje. Większość wydatków bieżących stanowiły wydatki pokrywane środkami pochodzącymi z subwencji i dotacji, co powodowało, że ich realizacja musiała być spełniona zgodnie z określonym celem.

Wydatki bieżące budżetu Powiatu oscylowały w badanym okresie na średnim poziomie 43 206 560,96 zł, natomiast w I kw. 2019 r. występuje zdecydowany spadek tych wydatków do poziomu 41 815 266,00 zł tj. mniej o 3,22 % w porównaniu do średniego wykonania. Wiąże się to z faktem dużego obciążenia w latach 2016 – 2018 (w szczególności w tym roku) wydatkami związanymi z ww. zajęciami komorniczymi). Do momentu uchwalenia Programu Postępowania Naprawczego całość zobowiązań wymagalnych wobec Skarbu Państwa została uregulowana, co pozwoli w ocenie Organów Powiatu wyrażonej w Programie na zmniejszenie poziomu wydatków bieżących w przyszłości. Dodatkowe oszczędności wprowadzone przyjęciem programu naprawczego i jego realizacją wpłyną na generowanie nadwyżki operacyjnej budżetu. W omawianym okresie poziom wydatków bieżących stanowił zdecydowanie większą wartość niż wydatki majątkowe. W 2016 r. wydatki bieżące stanowiły 98,47 % udziału w wydatkach ogółem a 1,53 % dotyczyło wydatków majątkowych. W kolejnych latach różnica ta zmniejszała się na korzyść wydatków majątkowych, by w I kw. 2019 r. osiągnąć poziom 92,26 % dla wydatków bieżących i 7,74 % dla wydatków majątkowych.

W omawianym okresie wydatki majątkowe dotyczyły w większym stopniu wydatków inwestycyjnych i zakupów majątkowych. Mniej, wykonano ww. wydatków z udziałem środków europejskich. Po wprowadzeniu Programu Naprawczego Powiat Słubicki według założeń przyjętych w Programie będzie ograniczać wydatki inwestycyjne i majątkowe wymagające zabezpieczenia wkładu własnego. Zabiegać natomiast będzie o pozyskanie środków niewymagających udziału własnego w realizacji zadań inwestycyjnych.

Realizacja przychodów i rozchodów w roku 2018 i plan na rok 2019 (I kw.)

Wyszczególnienie	Plan IV kw. 2018	Wykonanie IV kw. 2018	% wykonania	Plan I kw. 2019	Wykonanie I kw. 2019	% wykonania
Przychody ogółem, w tym:	1.176.659,54	1.176.659,54	100,00	0,00	1.702.381,14	x
zaciągnięcie długu zwrotnego	0,00	0,00	x	0,00	1.332.808,29	x
wolne środki i nadwyżka	1.176.659,54	1.176.659,54	100,00	0,00	369.572,85	x
Rozchody ogółem, w tym:	333.276,00	333.276,00	100,00	150.000,00	37.500,00	25,00
spłata długu zwrotnego	333.276,00	333.276,00	100,00	150.000,00	37.500,00	25,00

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Słubickiego (opracowanie Powiatu).

W omawianym okresie przychody pochodziły z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. W budżetach minionego okresu nie planowano żadnych przychodów, które powodowałyby zaciągnięcie nowych zobowiązań. Wielkość wolnych środków zmniejszała się i w I kw. 2019 r. osiągnęła poziom 369 572,85 zł. Rozchody w omawianym okresie dotyczyły wyłącznie spłaty rat kredytowych zgodnie z obowiązującymi harmonogramami spłat.

Ocena wyniku budżetu i jego finansowania w roku 2018 i plan na rok 2019 (I kw.)

Wyszczególnienie	Plan IV kw. 2018	Wykonanie IV kw. 2018	Plan I kw. 2019	Wykonanie I kw. 2019
Wynik budżetu	-843.383,54	-473.810,69	150.000,00	1.907.411,56
wynik operacyjny (bieżący)	-350.563,54	-2.112.205,16	5.502.679,00	1.833.696,02
wynik majątkowy	-492.820,00	1.638.394,47	-5.352.679,00	73.715,54
wynik operacyjny +nadwyżka z lat ubiegłych + wolne środki	826.096,00	-935.545,62	5.502.679,00	2.203.268,87

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Słubickiego (opracowanie własne Powiatu).

W roku 2018 – planowany wynik operacyjny na koniec IV kw. miał wartość ujemną w wysokości - 350 563,54 zł. W momencie planowania możliwe było uruchomienie posiadanych wolnych środków dla potrzeb spełnienia relacji z art. 242 ust. 2 ustawy. Zakończenie IV kw. wykazało wynik bieżący ujemny zdecydowanie wyższy niż planowany, bo w wysokości 2 112 205,16 zł. Po uzupełnieniu wszystkimi posiadanymi wolnymi środkami, wynik operacyjny budżetu stanowił w dalszym ciągu kwotę ujemną w wysokości - 935.545,62 zł. W tym momencie Powiat Słubicki stracił możliwość zrównoważenia dochodów i wydatków bieżących, co przełożyło się bezpośrednio na niedochowanie przez Powiat po uwzględnieniu wykonania budżetu według stanu na koniec IV kwartału 2018 r. relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach 2019-2021.

Zadłużenie Powiatu Słubickiego oraz jego struktura

Zobowiązania wg tytułów dłużnych	I kw. 2019		IV kw. 2018	
	Kwota długu	Struktura w %	Kwota długu	Struktura w %
ZOBOWIĄZANIA WG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH	21.017.514,29	100,00	19.990.999,10	100,00
Papiery wartościowe	0,00	x	0,00	x
krótkoterminowe	0,00	x	0,00	x
długoterminowe	0,00	x	0,00	x
Kredyty i pożyczki	20.597.839,93	98,00	19.302.531,64	96,56
krótkoterminowe	1.332.808,29	6,34	0,00	x
długoterminowe	19.265.031,64	91,66	19.302.531,64	x
Przyjęte depozyty	0,00	x	0,00	x
Wymagalne zobowiązania	419.674,36	2,00	688.467,46	3,44

z tyt. dostaw towarów i usług	0,00	x	0,00	x
pozostałe	419.674,36	x	688.467,46	x
w tym wobec ZUS	0,00	x	0,00	x

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Ślubickiego (opracowanie własne Powiatu).

Zobowiązania Powiatu według tytułów dłużnych

	IV kw. 2017		IV kw. 2016	
	Kwota długu	Struktura w %	Kwota długu	Struktura w %
ZOBOWIĄZANIA WG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH	22.512.340,15	100,00	22.926.364,68	100,00
Papiery wartościowe	0,00	x	0,00	x
krótkoterminowe	0,00	x	0,00	x
długoterminowe	0,00	x	0,00	x
Kredyty i pożyczki	19.635.807,64	87,22	19.663.580,64	85,77
krótkoterminowe	0,00	x	0,00	x
długoterminowe	19.635.807,64	x	19.663.580,64	x
Przyjęte depozyty	0,00	x	0,00	x
Wymagalne zobowiązania	2.876.532,51	12,78	3.262.784,04	14,23
z tyt. dostaw towarów i usług	0,00	x	0,00	x
pozostałe	2.876.532,51	x	3.262.784,04	x
w tym wobec ZUS	0,00	x	0,00	x

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Ślubickiego (opracowanie własne Powiatu)

Strukturę zadłużenia Powiatu kształtowały w zaprezentowanym w tabeli powyżej okresie dwa rodzaje zobowiązań. Jedno dotyczyło zaciągniętych kredytów długoterminowych, natomiast drugie dotyczyło zobowiązań wymagalnych związanych ze zwrotem należności wobec Skarbu Państwa z tytułu pobranych, a nie odprowadzonych dochodów z opłat eksploatacyjnych na byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku. Zmniejszeniu uległ dług z tytułu kredytów i pożyczek – z poziomu 19 663 580,64 zł w 2016 r. do kwoty 19 265 031,64 zł w 2019 r. Jedynym wierzycielem Powiatu Ślubickiego z tytułu pożyczek i kredytów są banki. W I kw. 2019 r. wystąpiły też zobowiązania z kredytu krótkoterminowego w rachunku bieżącym w kwocie 1 332 808,29 zł, co stanowiło 6,34 % udziału w zobowiązaniach ogółem w tym okresie. Łączna kwota kredytów do spłacenia na dzień 31.03.2019 r. wynosiła 19 265 031,64 zł i stanowiła 33,96% w stosunku do planowanych dochodów budżetu na rok 2019. W skład tej kwoty wchodzi następujące kredyty bankowe.

Obowiązujące umowy kredytowe w Powiecie Ślubickim

Lp.	Wyszczególnienie	Data uruchomienia kredytu	Kwota kredytu (w zł)	Kwota pozostała do spłaty (w zł)	Ostatnia data spłaty	Rata miesięczna/kwartalna (w zł)	Rata roczna (w zł)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bank Gospodarstwa Krajowego O/Zielona Góra	10.12.2008 r.	8.721.900,00	6.029.928,64	31.12.2025 r.	2019 – po 37.500,00 x 4 2020 – po 155.748,21 x 4 2021 – po 155.748,21 x 4 2022 – po 155.748,21 x 4 2023 – po 155.748,21 x 4 2024 – po 311.496,42 x 4 2025 – po 535.492,90 x 4	2019 – 150.000,00 2020 – 622.992,84 2021 – 622.992,84 2022 – 622.992,84 2023 – 622.992,84 2024 – 1.245.985,68 2025 – 2.141.971,60
2.	Bank Spółdzielczy w Ośnie Lubuskim	14.12.2009 r.	9.300.000,00	7.306.992,00	31.12.2024 r.	2020 r. – po 83.333,00 x 11 83.337,00 x 1 2021 r. – po	2020 – 1.000.000,00 2021 – 1.417.832,00

						118.152,00 x 11 118.160,00 x 1 2022 r. – po 145.652,00 x 11 145.660,00 x 1 2023 r. – po 139.042,00 x 11 139.050,00 x 1 2024 r. – po 122.734,00 x 11 122.742,00 x 1	2022 – 1.747.832,00 2023 – 1.668.512,00 2024 – 1.472.816,00
3.	Bank Spółdzielczy w Ośnie Lubuskim	27.09. 2010 r.	4.000.000,00	3.300.000,00	30.09. 2026 r.	2025 r. – po 58.333,00 x 11 58.337,00 x 1 2026 r. – po 288.888,00 x 8 288.896,00 x 1	2025 – 700.000,00 2026 – 2.600.000,00
4.	Bank Spółdzielczy w Ośnie Lubuskim	09.09. 2011 r.	3.555.000,00	2.665.611,00	31.08. 2024 r.	2020 r. – po 27.773,00 x 12 2021 r. – po 27.773,00 x 12 2022 r. – po 55.546,00 x 12 2023 r. – po 72.212,00 x 10 72.220,00 x 1 44.439,00 x 1 2024 r. – po 61.718,00 x 7 61.702,00 x 1	2020 – 333.276,00 2021 – 333.276,00 2022 – 666.552,00 2023 – 838.779,00 2024 – 493.728,00
Razem:			25.576.900,00	19.302.531,64	x	x	x

Źródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

Zaprezentowane w powyższej tabeli kwoty rozchodów nie mogą być realizowane w ocenie Organów Powiatu przedstawionej w uchwalonym Programie zgodnie z zawartymi umowami, ponieważ nie pozwala na to indywidualny wskaźnik spłaty liczony zgodnie z art. 243 ust.1 ustawy o finansach publicznych w latach 2019-2021, a także nie pozwalają na to malejące dochody budżetu oraz brak wolnych środków.

Plan przedsięwzięć naprawczych

W celu poprawy sytuacji finansowej Powiatu Słubickiego oraz zabezpieczenia stabilizacji finansowej dla prawidłowej realizacji zadań publicznych - zagrożonych w związku z koniecznością spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań kredytowych oraz zwrotu do budżetu państwa pobranych, a nie przekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku, przewiduje się podjęcie działań naprawczych, które doprowadzą do dochowania relacji wynikającej z art. 243 ustawy o finansach publicznych w ostatnim roku realizacji Programu Postępowania Naprawczego.

Przedsięwzięcia naprawcze uchwalone przez Radę Powiatu na lata 2019-2021 obejmą następujące obszary działalności:

1. Rezygnację z niektórych wydatków ponoszonych na dotacje celowe udzielone w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych oraz wydatków na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych.
2. Rezygnację z udzielania pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego.
3. Rezygnację z udzielania poręczeń, gwarancji i pożyczek.

4. Rezygnację z wydatków ponoszonych na promocję jednostki samorządu terytorialnego.
5. Ograniczenie wydatków na remonty.
6. Ograniczenie wydatków na szkolenia i podróże służbowe.
7. Zmniejszenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia.
8. Zmniejszenie wydatków na zakup usług.
9. Zmniejszenie wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w Starostwie Powiatowym i powiatowych jednostkach organizacyjnych.
10. Ograniczenie wydatków ponoszonych na inwestycje z wyłączeniem inwestycji finansowanych ze środków zewnętrznych.

Harmonogram wprowadzenia działań naprawczych

1. Rezygnacja z niektórych wydatków ponoszonych na dotacje celowe udzielone w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych – od 01.01.2020 r. do 31.12.2021 r. oraz wydatków na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
2. Rezygnacja z udzielania pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego – od 11 lipca 2019 r. do 31.12.2021 r.
3. Rezygnacja z udzielania poręczeń, gwarancji i pożyczek – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
4. Rezygnacja z wydatków ponoszonych na promocję jednostki samorządu terytorialnego – od 01.01.2020 r. do 31.12.2021 r.
5. Ograniczenie wydatków na remonty – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
6. Ograniczenie wydatków na szkolenia i podróże służbowe – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
7. Zmniejszenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
8. Zmniejszenie wydatków na zakup usług – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
9. Redukcja wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w Starostwie Powiatowym i powiatowych jednostkach organizacyjnych – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.
10. Ograniczenie wydatków ponoszonych na inwestycje z wyłączeniem tych finansowanych ze środków zewnętrznych – od 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r.

Rezygnacja z niektórych wydatków ponoszonych na dotacje celowe udzielone w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych oraz wydatków na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych

W poniższej tabeli przedstawiono wykonanie wydatków w rozdziałach 85195, 92105, 92605 i 92120 w latach 2016-2018 oraz plan na I kwartał 2019 i plany na lata 2020-2021 w zakresie dotacji celowych w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych oraz dotacji na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych.

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków
Wydatki na dotacje celowe (rozdziały 85195, 92105, 92605 – par. 2360)	59.930,00	19.882,00	49.921,48	50.000,00	0,00	0,00	100.000,00
Wydatki na dotacje celowe (rozdział 92120, par.2720)	0,00	0,00	0,00	5.000,00	0,00	0,00	10.000,00
Razem:	59.930,00	19.882,00	49.921,48	55.000,00	0,00	0,00	110.000,00

Źródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

Wydatki oszacowano poprzez porównanie wydatków Powiatu ponoszonych w rozdziałach 85195, 92105 i 92605 – § 2360 oraz w rozdziale 92120 – § 2720.

W latach 2016-2018 wydatki te kształtowały się średnio na poziomie 43 244,49 zł, w tym średnia wydatków ponoszonych na dotacje w § 2360 wyniosła 43 244,49 zł, natomiast nie były ponoszone wydatki na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych w § 2720. W I kwartale 2019 r. zaplanowano 50 000,00 zł na dotacje w § 2360. Na prace konserwatorskie obiektów zabytkowych zaplanowano 5 000,00 zł i planuje się niewykorzystanie tych środków w tym roku.

Oszczędności uzyskane w latach 2020-2021 w wyniku rezygnacji z wydatków w rozdziałach 85195, 92105, 92605 na dotacje celowe udzielane w trybie art. 221 ust.1 u.f.p. wyniosą 100 000,00 zł, natomiast rezygnacja z dotacji na prace konserwatorskie przy zabytkach (rozdział 92120) przyniesie oszczędność w okresie 2020 r. i 2021 r. w wysokości 10 000,00 zł. Łącznie Powiat w ramach tej grupy dotacji planuje oszczędności wynoszące 110 000,00 zł. Dodatkową oszczędność stanowi ma rezygnacja z 5 000,00 zł dotacji z § 2720 jeszcze w 2019 r.

W ramach planowanych w Programie oszczędności w tej grupie dotacji nie wzięto pod uwagę wydatków na dotacje celowe udzielane w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych, które występują w budżecie Powiatu w rozdziale:

- 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna*, gdzie wydatki zlecone organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego w formie dotacji celowej z budżetu Powiatu w zakresie zadań dotyczących świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej są w 100,00% finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa na zadania rządowe,

- 85295 – *Pozostała działalność* są przeznaczone na utrzymanie Dziennego Domu „Senior+”, który zlokalizowano w Słubicach przy ul. Mickiewicza 6. Obiekt był tworzony w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 Edycja 2018- Moduł I ze środków dotacji celowych oraz Funduszu PFRON. Wydatki są w części finansowane ze środków dotacji celowej z budżetu państwa na zadania własne i ze środków własnych Powiatu. Ograniczenie środków własnych nie może być zastosowane w ocenie Organów Powiatu z uwagi na zapis w §4 pkt 6 umowy Nr PS-V.3120.15.2018/Powiat Słubicki z 23 marca 2018 r. pomiędzy Wojewodą Lubuskim a Powiatem Słubickim, gdzie zleceniobiorca zobowiązuje się do wykazania utrzymania trwałości realizacji zadania przez okres co najmniej 3 lat od dnia następującego po dniu zakończenia realizacji zadania w ramach Programu.

Skład Orzekający w zakresie podpisania przez Powiat umowy Nr PS-V.3120.15.2018/Powiat Słubicki z 23 marca 2018 r. ocenia jej zawarcie przez Zarząd Powiatu jako dokonane w sytuacji pełnej wiedzy o sytuacji finansowej Powiatu i zagrożeniach dla prawidłowej realizacji zadań publicznych.

Rezygnacja z udzielania pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego

W okresie omawianym w uchwalonym Programie Naprawczym Powiat Słubicki nie udzielał pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego, brak więc podstaw do oszacowania przyszłych oszczędności z tego tytułu. Od dnia 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r. Powiat Słubicki nie może udzielać takiej pomocy, zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

Rezygnacja z udzielania poręczeń, gwarancji i pożyczek

W omawianym okresie Powiat Słubicki nie udzielał poręczeń, gwarancji i pożyczek. Od dnia 11.07.2019 r. do 31.12.2021 r. Powiat Słubicki nie będzie udzielał poręczeń, gwarancji i pożyczek, zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Rezygnacja z wydatków ponoszonych na promocję jednostki samorządu terytorialnego

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków (oszczędności)
Wydatki na promocję (rozdział 75075)	86.652,47	49.637,87	87.251,34	76.200,00	0,00	0,00	152.400,00
Razem:	86.652,47	49.637,87	87.251,34	76.200,00	0,00	0,00	152.400,00

Źródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

W powyższej tabeli wykazano poniesione wydatki na promocję w latach 2016-2018, plan na I kwartał 2019 r. oraz planowane wydatki w 2020 i 2021 r. Wydatki oszacowano poprzez ich porównanie w poszczególnym okresie. Średnia wartość wydatków wyniosła w omawianym okresie 74 513,89 zł. Na I kwartał 2019 r. zaplanowano 76 200,00 zł.

Oszczędności uzyskane w wyniku rezygnacji z wydatków na promocję w stosunku do planu z I kw. 2019 r. wyniosą w okresie 2020 r. i 2021 r. łącznie 152 400,00 zł. W 2019 r. nie przewiduje się oszczędności w wydatkach na promocję, z uwagi m.in. na konieczność realizacji wcześniej podpisanych umów w tym zakresie. Skład Orzekający wskazuje, że Powiat powinien rozwiązać zawarte umowy promocyjne gdyż wydatki na promocję jednostki samorządu terytorialnego w okresie obowiązywania Programu Postępowania Naprawczego nie mogą być ponoszone, zgodnie z art.240a ust. 5 pkt 4 ustawy o finansach publicznych. Skład Orzekający wskazuje, że z wyjaśnień Starosty Powiatu Słubickiego przekazanych do RIO w dniu 6 lipca 2019 r. znak: BF.30.21.132.2019.GNeu wynika, że pomimo otrzymanego wezwania do opracowania i uchwalenia Programu Postępowania Naprawczego Powiat nie wypowiedział wszystkich zawartych umów promocyjnych. W związku z powyższym Skład Orzekający formułuje zastrzeżenie, że umowy promocyjne nie mogą być kontynuowane po dniu 11 lipca 2019 r. i w ocenie Składu Orzekającego niezbędne jest ich natychmiastowe rozwiązanie. Powiat w okresie realizacji postępowania naprawczego nie może ponosić żadnych wydatków w dziale 750, rozdziale 75075, a niedochowanie tego wymogu ustawowego może prowadzić do odpowiedzialności Zarządu Powiatu z tytułu naruszenia dyscypliny finansów

publicznych. Powiat w okresie realizacji postępowania naprawczego nie może również zawierać nowych umów w tym zakresie.

Skład Orzekający wskazuje również, że wydatki dotyczące promocji Powiatu mogą być w każdym czasie, w sytuacji powstania wątpliwości co do ich ponoszenia z budżetu przedmiotem kontroli RIO w Zielonej Górze.

Ograniczenie wydatków na remonty

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków
Wydatki na remonty (różne działy – par. 4270)	751.564,82	196.446,54	168.121,49	171.750,00	168.315,00	168.315,00	6.870,00
Wydatki na remonty dróg (dział 600- par.4270)	260 310,39	151 889 90	73 909 ,81	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem:	1011875,21	348 336,44	242 031,3	171.750,00	168.315,00	168.315,00	6.870,00

Źródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

Skład Orzekający jako uwagę do powyższych danych wskazanych w tabeli zgłasza to, że na str. 24 Programu Naprawczego w tabeli 12 opisano wydatki na remonty (§4270) w dziale „600 Transport i łączność” gdzie podano niezgodne ze sprawozdaniem Rb-28S dane z wykonania roku 2016 (podano - 13 851,51 zł a powinno być 260 310,39 zł) roku 2017 (podano - 35 672,56 zł, a powinno być 151 899,90 zł) roku 2018 (podano – 0,00 zł a powinno być 73 909,81 zł oraz plan I kwartału 2019 r.).

W powyższej tabeli wykazano poniesione wydatki na remonty w latach 2016-2018, plan na I kw. 2019 roku oraz plan na lata 2020 i 2021. Wydatki oszacowano poprzez ich porównanie. Średnia wartość wydatków ujętych w § 4270 w latach 2016-2018 kształtowała się na poziomie 372 044,28 zł, w tym średnia wydatków na remonty dróg na poziomie 24 762,04 zł. Planowana wartość wydatków na remonty w I kwartale 2019 r. wyniosła 171 750,00 zł, (bez wydatków na remonty dróg).

Powiat Słubicki w uchwalonym Programie przewiduje zmniejszenie wydatków na remonty w latach 2020-2021 o kwotę 3 435,00 zł w każdym roku, co stanowiłoby oszczędność w okresie 2020 i 2021 r. łącznie 6 870,00 zł.

Wydatki remontowe będą się ograniczały wyłącznie do zdarzeń „awaryjnych” oraz tych napraw i remontów, które będą niezbędne dla utrzymania należytego stanu technicznego urządzeń i obiektów. Stałym wydatkiem ponoszonym w § 4270 mają być określone odpowiednimi dokumentami zaliczki na fundusz remontowy do Wspólnoty Mieszkaniowej.

Ograniczenie wydatków na szkolenia i podróże służbowe

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków
Wydatki na szkolenia (różne działy (bez rozdz. 75019)–	28.769,55	22.116,30	29.750,60	42.400,00	25.000,00	25.000,00	34.800,00

par. 4700)							
Wydatki na podróże służbowe (różne działy (bez rozdz. 75019) - par.4410, 4420)	47.304,96	38.703,02	37.975,10	46.395,00	36.000,00	36.000,00	20.790,00
Razem:	76.074,51	60.819,32	67.725,70	88.795,00	61.000,00	61.000,00	55.590,00

Zródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

W powyższej tabeli w ramach działań oszczędnościowych oszacowano (poprzez porównanie) wydatki poniesione na szkolenia i podróże służbowe w latach 2016-2018. Przedstawiono plan na I kwartał 2019 r. oraz założenia na lata 2020-2021. Średnia wartość wydatków ujętych w paragrafach: 4410, 4420 i 4700 w latach 2016-2018 kształtowała się na poziomie 68 206,51 zł, w tym średnia wartość wydatków na szkolenia (§ 4700) na poziomie 26 878,82 zł, natomiast na podróże służbowe 41 327,69 zł. W I kwartale 2019 r. zaplanowano 42 400,00 zł na szkolenia oraz 46 395,00 zł na podróże służbowe, co łącznie daje kwotę 88 795,00 zł.

W Programie Postępowania Naprawczego założono, że do końca 2019 r. Powiat zaoszczędzi się na wydatkach na szkolenia i na podróże służbowe po 5 000,00 zł. Na rok 2020 i rok 2021, zaplanowano na szkolenia po 25 000,00 zł w każdym roku oraz po 36 000,00 zł w każdym roku na podróże służbowe. Ogółem - w roku 2020 do wydatkowania będzie kwota 61 000,00 zł. Taka sama wysokość wydatków planowana jest w roku 2021. Kwota zaoszczędzona w przeciągu dwóch lat w porównaniu do planu z I kw. 2019 r. ma stanowić 55 590,00 zł.

W Programie Naprawczym Powiatu Słubickiego założono, że pracownicy Starostwa Powiatowego i powiatowych jednostek organizacyjnych będą korzystali ze szkoleń bezpłatnych oraz z informatorów prawnych dostępnych w formie elektronicznej. W przypadku konieczności skorzystania ze szkolenia, w Programie Naprawczym przyjmuje się zasadę udziału w nim tylko jednego pracownika komórki organizacyjnej, który następnie przeprowadzi szkolenie wewnętrzne dla pozostałych pracowników zajmującymi się tymi samymi zagadnieniami.

W uchwalonym Programie przyjęto również zasadę odpowiedniego planowania wyjazdów służbowych, w miarę możliwości w sposób pozwalający na wspólną podróż kilku pracowników do określonych miejscowości w tym samym terminie.

Ograniczenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków
Wydatki na zakup materiałów i wyposażenia (różne działy – par. 4210)	731.371,61	620.279,11	591.060,78	580.634,00	569.021,00	569.021,00	23.226,00
Razem:	731.371,61	620.279,11	591.060,78	580.634,00	569.021,00	569.021,00	23.226,00

Zródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

W powyższej tabeli w ramach uchwalonego Programu Naprawczego oszacowano (poprzez porównanie) wydatki poniesione na zakup materiałów i wyposażenia w latach 2016-2018, wykazano plan na I kwartał 2019 r. i przedstawiono założenia na lata 2020-2021. Średnia wysokość wydatków planowanych w paragrafie 4210 kształtowała się w latach 2016-2018 na poziomie

647 570,50 zł. W I kwartale 2019 r. zaplanowano wydatkować 580 634,00 zł. Prognozuje się zmniejszenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia w latach 2020-2021 o 11 613,00 zł w każdym roku, co stanowiłoby według założeń Programu Naprawczego kwotę oszczędności w okresie 2020-2021 w wysokości 23 226,00 zł. Do końca 2019 r. nie szacuje się oszczędności w ramach § 4210.

Skład Orzekający wskazuje jako zastrzeżenie, że w przyjętym Programie Postępowania Naprawczego nie wyjaśniono dlaczego oszczędności w zakresie zakupu materiałów i wyposażenia nie są możliwe już w 2019 roku. Ponadto Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w okresie realizacji postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego obligatoryjnie ma obowiązek ograniczać realizację zadań innych niż obligatoryjne finansowanych ze środków własnych.

Ograniczanie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia zgodnie z założeniami przyjętymi w uchwalonym Programie Postępowania Naprawczego odbywać się będzie poprzez:

- oszczędne gospodarowanie papierem ksero tj. m.in. posługiwanie się w kontaktach wewnętrznych nie formą papierową pism, lecz za pośrednictwem poczty elektronicznej (np. wymiana informacji pomiędzy komórkami Starostwa i jednostkami organizacyjnymi, sprawdzanie przez osoby kierujące komórkami projektów dokumentów sporządzanych przez podległych pracowników, sprawdzanie projektów dokumentów przez radców prawnych), dwustronne drukowanie dokumentów wielostronicowych, redukowanie do minimum liczby stron w opracowywanych dokumentach poprzez odpowiednie formatowanie (marginesy oraz wielkość czcionki);
- w zakresie kosztów materiałów biurowych – poprzez ponowne wykorzystywanie segregatorów i teczek pozostałych po archiwizacji dokumentów;
- w zakresie kosztów publikacji książkowych i prenumeraty czasopism – poprzez rezygnację z ich zakupu na rzecz korzystania z darmowych interpretacji, wyjaśnień, opinii, orzeczeń itp. dostępnych w Internecie i programie prawnym LEX.

Ograniczenie wydatków na zakup usług

Wyszczególnienie	2016 r. wykonanie	2017 r. wykonanie	2018 r. wykonanie	2019 r. plan I kw.	2020r. plan	2021r. plan	Wynik kwotowy zmniejszenia wydatków
Wydatki na zakup usług (różne działy – par. 4300)	2.000.731,38	2.113.004,50	2.020.693,16	2.164.881,00	2.121.583,00	2.121.583,00	86.596,00
Razem:	2.000.731,38	2.113.004,50	2.020.693,16	2.164.881,00	2.121.583,00	2.121.583,00	86.596,00

W powyższej tabeli w ramach uchwalonego Programu Naprawczego oszacowano (poprzez porównanie) wydatki poniesione na zakup usług w latach 2016-2018, wykazano plan na I kwartał 2019 r. i przedstawiono założenia na lata 2020-2021. Średnia wydatków ujętych w paragrafie 4300 kształtowała się w latach 2016-2018 na poziomie 2 044 809,68 zł. W I kwartale 2019 r. zaplanowano wydatkować 2 164 881,00 zł. W uchwalonym Programie Powiat planuje zmniejszenie wydatków

na zakup usług w latach 2020-2021 o kwotę 43 298,00 zł w każdym roku, co stanowiłoby oszczędność w kwocie 86 596,00 zł w okresie 2020 i 2021 r. łącznie.

Nie szacuje się oszczędności w ramach § 4300 do końca 2019 r. Skład Orzekający wskazuje jako zastrzeżenie, że w przyjętym Programie Postępowania Naprawczego nie wyjaśniono dlaczego oszczędności w zakresie zakupu usług nie są możliwe już w 2019 roku. Ponadto Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w okresie realizacji postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego obligatoryjnie ma obowiązek ograniczać realizację zadań innych niż obligatoryjne finansowanych ze środków własnych.

W Przyjętym Programie Naprawczym Organy Powiatu wskazują, że cyt. "W ramach oszczędności na wydatkach na zakup usług podjęto już działania ograniczające wysyłkę korespondencji zewnętrznej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru i pism poleconych. Ponadto przewiduje się korzystanie z doręczeń do jednostek i instytucji na terenie Słubic za pośrednictwem m.in. pracowników Starostwa. Ograniczy się lub zrezygnuje z niektórych usług doradczych. Ponadto podejmie się działania w celu dokonania analizy wszystkich umów wieloletnich pod kątem zredukowania wydatków w tym zakresie".

Odnosząc się do przedstawionych wyżej działań naprawczych Skład Orzekający jako zastrzeżenie wskazuje, że w Programie Postępowania Naprawczego w części „Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania” w punktach dotyczących ograniczenia wydatków na remonty, ograniczenia wydatków na szkolenia i podróże służbowe, ograniczenia wydatków na zakup materiałów i wyposażenia oraz ograniczenia wydatków na zakup usług jako odniesienie do oszacowania tych oszczędności podano wykonanie tych wydatków w poszczególnych latach. W opisie do tabeli przy poszczególnych działaniach oszczędnościowych podano, że wydatki te były ujęte „w różnych działach”. W Programie nie ujęto wydatków ze wszystkich działów oraz nie wyszczególniono w jakich konkretnie działach są one ponoszone.

Takie przedstawienie działań oszczędnościowych uniemożliwi Radzie Powiatu i RIO w Zielonej Górze ocenę późniejszych efektów ekonomicznych poszczególnych działań oszczędnościowych w kolejnych latach realizacji Programu. W ocenie Składu Orzekającego aby możliwe było weryfikowanie działań oszczędnościowych konieczne jest zarówno przy zmianach w budżecie Powiatu dokonywanych przez Radę Powiatu jak i Zarząd odnoszenie się do dokonywanych zmian budżetu w aspekcie realizacji założeń oszczędnościowych zapisanych w Programie, ze wskazaniem jakich działań to dotyczy i jakie rozdziały obejmuje. Ponadto w ramach informowania o realizacji Programu dane o uzyskanych efektach ekonomicznych działań naprawczych i metodologii w tym zakresie powinny być przedstawiane Radnym Powiatu i RIO w Zielonej Górze.

Zmniejszenie wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane

Z Programu Postępowania Naprawczego wynika, że:

W Powiatowym Urzędzie Pracy planuje się:

- redukcję 1 etatu księgowej od września 2019 r. i przekazanie zadań związanych z obsługą finansową środków budżetowych i naliczaniem płac do Centrum Usług Wspólnych Powiatu Słubickiego.

Oszczędności (płaca + pochodne) z tego tytułu powinny wynieść rocznie 38 000,00 zł. W 2019 r. oszczędności na funduszu płac wyniosą 26 856,00 zł. W roku

2020, w porównaniu do planowanej oszczędności po likwidacji 1 etatu (38 000,00 zł), oszczędność zostanie pomniejszona o 13 500,00 zł z tytułu wypłaty nagrody jubileuszowej. Z kolei w roku 2021 przewidywana jest wypłata nagrody jubileuszowej w kwocie 44 000,00 zł i odprawy emerytalnej w kwocie ok. 50 000,00 zł. Nie wystąpią jednak żadne oszczędności na funduszu płac ponadto większe będzie zapotrzebowanie na środki na płace, w granicach ok. 56 000,00 zł.

W Centrum Usług Wspólnych Powiatu Słubickiego:

W wyniku przeglądu kadrowego zredukowano 2 etaty administracyjne od czerwca 2019 r.

Oszczędności z tego tytułu wyniosą w 2019 r. 44 000,00 zł, natomiast w latach 2020-2021 oszczędności wyniosą 47 500,00 zł. Jest to kwota mniejsza niż wynikałoby z porównania z 2019 r. - wynika to z faktu konieczności wypłaty 3 nagród jubileuszowych w 2020 r.: (jedna za 25 lat pracy i dwie za 35 lat pracy).

Ponadto w jednostce tej podjęto już działania mające na celu doprowadzenie do wykonywania w Centrum Usług Wspólnych zadań z zakresu obsługi kadrowej dla wszystkich obsługiwanych jednostek. Nie są jeszcze znane efekty finansowe tego działania. Planuje się według założeń zawartych w Programie Naprawczym doprowadzenie do wspólnej obsługi zadań z zakresu zamówień publicznych. Skład Orzekający wskazuje, że w ramach tego działania oszczędnościowego nie podjęto nawet próby szacunkowego odniesienia się do skali oszczędności jakie mogą wystąpić na etatach i kosztach materiałowych z tytułu wykonywania w Centrum Usług Wspólnych zadań z zakresu obsługi kadrowej dla wszystkich obsługiwanych jednostek organizacyjnych Powiatu.

W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince planowana jest:

- redukcja 1 etatu pomocy wychowawcy od września 2019 r.
- redukcja 1 etatu wychowawcy od 15 czerwca 2019 r.
- od września 2019 r. do końca 2020 r. - dwie pracownice przebywać będą na urloпах wychowawczych.

Oszczędności oszacowano na poziomie 57 000,00 zł w 2019 r. i 60 000,00 zł w 2020 r.

W Starostwie Powiatowym:

W uchwalonym Programie Naprawczym wskazano, że cyt. "W roku 2019 w Starostwie występuje na moment sporządzania planu naprawczego niedobór na funduszu płac w granicach ok. 170 tys. złotych netto. W budżecie Powiatu na rok 2019 przyjęto do wydatków płacowych wartości znacznie zaniżone w stosunku do wyliczonych przez komórkę kadr i zgłoszonych do projektu budżetu. Ponadto nie zaplanowano nagród jubileuszowych należnych pracownikom odchodzącym w 2019 r. na emeryturę w kwocie 43 770,00 zł" (kwota ta ujęta jest w wyliczonym niedoborze ogółem).

W tej sytuacji, jak wskazano w uchwalonym Programie - każda oszczędność wynikająca z odejść pracowników (bez względu na przyczynę) będzie jedynie pomniejszać istniejący niedobór w 2019 r., a oszczędności na zmniejszonych liczbowo etatach będą dotyczyć jedynie lat przyszłych (2020 i 2021). W celu

zbilansowania niedoboru w 2019 r. Powiat rozważy odłożenie w czasie zakończenia procedury zatrudnienia dwóch nowych pracowników na już istniejące wakaty i nie rozpisywanie konkursu na dwóch kolejnych pracowników w związku ze złożonymi wypowiedzeniami umów o pracę.

- Postanowiono niezatrudniać od 1 sierpnia 2019 r. w Wydziale Spraw Społecznych nowego pracownika (wakat po pracowniku zwolnionym), ponieważ rozważana jest opcja połączenia tego Wydziału z Biurem Zarządzania Projektami.

Oszczędności oszacowano na poziomie 22 200,00 zł w 2019 r. (zmniejszą niedobór) oraz w 2020 r. kwota 44 520,00 zł i w 2021 kwota 44 520,00 zł, co daje łącznie 89 040,00 zł oszczędności.

- Postanowiono niezatrudniać od października 2019 r. w miejsca po pracownikach, którzy odejdą w sierpniu i we wrześniu br. na emeryturę:

a) w Wydziale Geodezji i Katastru – 1 etat od 1 września 2019 r. – szacowana oszczędność w okresie 2020-2021 to kwota po 67 200,00 zł w każdym roku, co daje razem 134 400,00 zł oszczędności;

b) w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami – 1 etat od października 2019 r. – szacowana oszczędność w okresie 2020-2021 to kwota po 64 800,00 zł w każdym roku, co daje oszczędność w kwocie 129 600,00 zł.

Szacowane oszczędności w Starostwie Powiatowym, według informacji zawartych w uchwalonym Programie Naprawczym zostaną uszczuplone w 2020 r. z powodu wypłat nagród jubileuszowych w wysokości 18 180,00 zł i odprawy emerytalnej w kwocie 50 100,00 zł. Natomiast w 2021 r. obowiązkowe wypłaty z funduszu płac będą dotyczyć przewidywanych odpraw emerytalnych w kwocie ok. 73 000,00 zł oraz wypłat nagród jubileuszowych w wysokości ok. 52 000,00 zł

Z uchwalonego Programu wynika, że w zakresie dotyczącym diet radnych funkcjonują w Powiecie dwie uchwały: Uchwała Nr XXV/111/05 Rady Powiatu Słubickiego z dnia 25 stycznia 2005 r. w sprawie ustalenia diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych radnych Rady Powiatu Słubickiego oraz uchwała Nr XII/73/07 Rady Powiatu Słubickiego z dnia 26 czerwca 2007 r. o zmianie uchwały Nr XXV/111/05 Rady Powiatu Słubickiego z dnia 25 stycznia 2005 r. w sprawie ustalenia diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych radnych Rady Powiatu Słubickiego. Dieta jest waloryzowana w przypadku zmiany kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej każdego roku dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 2288).

Jak wynika to z uchwalonego Programu Naprawczego Powiatu Słubickiego począwszy od sierpnia 2019 r. do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość diet radnych ustalona przez Radę Powiatu ww. uchwałami pozostanie w okresie trwania programu naprawczego na poziomie wykonania w 2018 r., co odpowiada warunkowi ustawowemu wynikającemu z art. 240a ust. 6 ustawy o finansach publicznych.

Z przyjętego Programu Postępowania Naprawczego Powiatu wynika również, że w czasie realizacji postępowania naprawczego nie planuje się zmian w zakresie wynagrodzeń Zarządu Powiatu. Wynagrodzenie Starosty ustalone uchwałą Nr II/8/18 Rady Powiatu Słubickiego z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia Starosty Słubickiego i uchwałą Nr V/31/19 z dnia 29 stycznia 2019 r. zmieniającą wymienioną wcześniej uchwałę pozostanie na takim samym poziomie. Nie zmieni się też wynagrodzenie wicestarosty. Tak więc wynagrodzenia Zarządu

Powiatu od sierpnia 2019 r. do dnia zakończenia programu naprawczego pozostaną na poziomie wykonania z 2018 r. Powyższe jest zgodne z art. 240a ust. 6 ustawy o finansach publicznych. W uchwalonym Programie wskazano również, że cyt." Podkreślić należy też, że już od początku kadencji 2018-2023 Rada Powiatu zdecydowała o zmniejszeniu składu Zarządu o stanowisko etatowego członka zarządu, którego niezatrudnienie powoduje wymierne oszczędności w funduszu płac w granicach 100 tys. zł". W ocenie Składu Orzekającego powyższe nie będzie miało wpływu na wzrost oszczędności w okresie realizacji postępowania naprawczego gdyż niezatrudnienie członka etatowego Zarządu Powiatu planowane było od początku obecnej kadencji Powiatu. Odnosząc się natomiast do kwoty 100 000 zł potencjalnych oszczędności - w Programie nie wskazano czy dotyczy to tylko jednego roku budżetowego czy całej kadencji i jaka jest metodologia obliczenia tej potencjalnej kwoty oszczędności dla budżetu.

W uchwalonym Programie wskazano, że cyt." Podczas opracowywania Programu Naprawczego nie zdecydowano się na obniżanie wynagrodzeń pracownikom, ani na ich zwalnianie, chyba, że sami wystąpią z takim wnioskiem, co w ostatnim czasie miało miejsce. Starosta w takich przypadkach każdorazowo przychyliła się do wniosku pracownika o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron jako formy korzystniejszej dla pracodawcy ze względu na mniejsze skutki finansowe niż w przypadku zachowania okresu wypowiedzenia. Dostępność łatwego skorzystania z ofert zatrudnienia po drugiej stronie granicy sprawia, że brak jest zainteresowania zatrudnieniem w jednostce budżetowej. W celu zaoszczędzenia środków nie obsadzono i nie zamierza się obsadzać stanowisk Pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych, Inspektora Ochrony Danych oraz Powiatowego Rzecznika Konsumentów, lecz powierzyć te obowiązki już zatrudnionym pracownikom jako dodatkowe czynności". Skład Orzekający podkreśla, że wszelkie działania Organów Powiatu dotyczące rozwiązania stosunku pracy czy też wypowiedzeń zmieniających warunki pracy i płacy już zatrudnionym pracownikom Starostwa i jednostek organizacyjnych Powiatu Słubickiego muszą być dokonywane z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie, regulaminów pracy i układów zbiorowych, o ile takie zostały w jednostkach zatrudniających zawarte.

W uchwalonym Programie Naprawczym zaznaczono, że w Starostwie Powiatowym w czasie realizacji programu naprawczego będzie kontynuowana analiza stanu zatrudnienia w celu uaktualnienia wewnętrznej struktury organizacyjnej i optymalnej liczby etatów gwarantującej prawidłową i terminową realizację zadań Powiatu. W tym zakresie Skład Orzekający wskazuje na konieczność informowania Rady Powiatu oraz Regionalnej Izby Obrachunkowej o przebiegu realizacji Programu Postępowania Naprawczego i planowanych działań oszczędnościowych, reorganizacyjnych i restrukturyzacyjnych w ramach informacji półrocznej z wykonania budżetu, sprawozdania rocznego z wykonania budżetu, przedstawiania projektu budżetu na kolejny rok budżetowy oraz na konieczność bieżącego informowania Rady Powiatu i RIO o zagrożeniach i przeszkodach w realizacji Programu, bądź o konieczności jego zmiany i planowanych w tym względzie działaniach.

Ograniczenie wydatków i zakupów inwestycyjnych

Jak wskazano w uchwalonym Programie - zgodnie z planem budżetu na rok 2019 Powiat zamierzał zrealizować wydatki majątkowe o łącznej wartości 14 762.315,00 zł. Do czasu opracowania Programu wykonane zostały wydatki na kwotę ok. 1 561 497,56 zł. Powiat zgodnie z założeniami wynikającymi z Programu

zamierza kontynuować lub dokończyć rozpoczęte inwestycje z uwagi na zawarte umowy z wykonawcami oraz ze względu na wykorzystanie środków europejskich.

Priorytetową dla Powiatu, ze względu na duże zainteresowanie m.in. mieszkańców powiatu, instytucji, gminnych władz samorządowych jest kontynuacja inwestycji w drogę powiatową nr 1254F Nowe Biskupice-Rzepin, w tym wykonanie ścieżki rowerowej o długości 8,9 km. Inwestycja jest finansowana w 65,5% ze środków Programu Współpracy INTERREG VA Brandenburgia-Polska 2014-2020. Umowa o dofinansowanie została podpisana 19 lutego 2019 r. pomiędzy Krajem Związkowym Brandenburgia reprezentowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Spraw Europejskich i Ochrony Konsumentów, reprezentowanym dalej przez Bank Inwestycyjny Kraju Związkowego Brandenburgia w Poczdamie a Powiatem Słubickim.

Inwestycja ta została wpisana do przedsięwzięć w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu Słubickiego uchwałą Rady Powiatu Słubickiego Nr XLV/214/17 z dnia 28 listopada 2017 r. W roku 2017 nie wydatkowano żadnych środków, natomiast w 2018 r. wydatki w łącznej kwocie 4 905,00 zł dotyczyły części bieżącej tej inwestycji (koszty tłumaczeń i inauguracji ww. inwestycji). W 2019 r. zamierza się wykonać inwestycję w kwocie zaplanowanej na ten rok.

W dniu 2 lipca 2019 r. rozpisano przetarg na wykonanie. Łączna wartość nakładów na wykonanie tego przedsięwzięcia wynosi 8 800 569,00 zł. Na część inwestycyjną przeznaczono kwotę 8 603 694,00 zł, a na część bieżącego wydatkowania (koszty osobowe, wydatki biurowo-administracyjne, koszty podróży i zakwaterowania, koszty ekspertów/usług zewnętrznych) kwotę 196 875,00 zł. Projekt jest współfinansowany przez Gminę Słubice i Gminę Rzepin w kwocie po 1 000.000,00 zł (każda z Gmin). Umowy o dotację z tytułu pomocy finansowej strony podpisały 1 lipca 2019 r. (zapisano w budżecie 2019 r. po stronie dochodów). Własne środki Powiatu wynoszą 1 036.196,00 zł, środki podlegające refundacji to kwota 5 764.373,00 zł.

W związku z tym, że Powiat, jak wskazano w uchwalonym Programie Naprawczym cyt. jest zdeterminowany, by dokończyć tę inwestycję, a nie posiada wolnych środków, zamierza zaciągnąć kredyt w banku w kwocie 5 764 373,00 zł, tj. do wysokości jaka będzie zrefundowana po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji najpóźniej w roku 2021". Skład Orzekający zgłasza zastrzeżenie w związku z zawarciem umowy o dofinansowanie, która została podpisana 19 lutego 2019 r. pomiędzy Krajem Związkowym Brandenburgia reprezentowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Spraw Europejskich i Ochrony Konsumentów, reprezentowanym dalej przez Bank Inwestycyjny Kraju Związkowego Brandenburgia w Poczdamie, a Powiatem Słubickim. W sytuacji finansowej w jakiej znajduje się Powiat Słubicki, przy braku środków własnych na ten cel i wobec zagrożenia kolejnymi postępowaniami egzekucyjnymi względem Powiatu w kolejnych latach budżetowych Powiat, w ocenie Składu Orzekającego nie powinien w ogóle angażować się w tego typu działania inwestycyjne, tym bardziej w sytuacji gdy pomoc finansowa od innych j.s.t. jest w tym zakresie niewystarczająca, a Powiat potrzebuje pozyskać finansowanie tego zadania w formie kredytu na kwotę 5 764 373,00 zł.

Kolejna inwestycja, która będzie kontynuowana zgodnie z przyjętym Programem Postępowania Naprawczego Powiatu Słubickiego (w trakcie trwania tego Programu) to budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Licealnych w Słubicach. Inwestycja zapisana została w przedsięwzięciach w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu Słubickiego z okresem realizacji 2016-2021 i łącznymi nakładami finansowymi w wysokości 4 067 000,00 zł. W 2019 r. przewidywana kwota wydatków to ok. 1 800.000,00 zł przy współudziale środków

zewnętrznych pochodzących z pomocy finansowej od Województwa Lubuskiego w kwocie 1 000 000,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Organów Powiatu zawartym w Programie Naprawczym inwestycja nie jest i nie będzie kredytowana. W kolejnym roku Powiat zamierza dokonać sprzedaży nieruchomości przy Zespole Szkół i z tych dodatkowych środków kontynuować prace budowlane. Powiat, jak wynika to z Programu Naprawczego złożył też wniosek do Ministra Sportu i Turystyki o dofinansowanie przebudowy lub remontu obiektu sportowego w ramach Programu rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej. Powiat wystąpi też o zewnętrzne środki z tytułu pomocy finansowej do Zarządu Województwa Lubuskiego. W przypadku nie uzyskania żadnych zewnętrznych środków lub nie zrealizowania planowanej sprzedaży budowa hali będzie przedłużana do czasu, gdy Powiat będzie dysponować środkami. Należy tu zaznaczyć, że Powiat podejmie wszelkie możliwe przedsięwzięcia w celu zdobycia środków na dokończenie budowy.

Skład Orzekający wskazuje, że brak możliwości dokończenia budowy hali ze środków własnych lub pozyskanych od innych j.s.t. w okresie realizacji postępowania naprawczego i zaniechanie prac w tym zakresie należy oceniać negatywnie z punktu widzenia ustawowych zasad realizacji gospodarki finansowej i dokonywania wydatków Powiatu, o których stanowi art. 44 ustawy o finansach publicznych. W ocenie Składu Orzekającego Zarząd Powiatu powinien dołożyć należytej staranności celem kontynuowania prac w zakresie dokończenia budowy hali i pozyskać środki zewnętrzne na ten cel, między innymi w postaci pomocy finansowej od innych j.s.t.

Następna inwestycja, która będzie kontynuowana zgodnie z uchwalonym Programem Postępowania Naprawczego do 2020 r. dotyczy zadania zapisanego w budżecie w rozdziale 71012. W kwietniu 2018 r. Związek Powiatów Lubuskich podpisał umowę na realizację projektu „Informatyzacja i modernizacja danych zasobów geodezyjnych powiatów województwa lubuskiego do świadczenia e-usług”. Całkowity koszt zadania wynosi ponad 42 000 000 zł, udział środków własnych powiatów to 15% tej kwoty. Beneficjentem projektu w ramach Związku Powiatów Lubuskich są powiaty: gorzowski, krośnieński, międzyrzecki, nowosolski, słubicki, strzelecko-drezdenecki, świebodziński, wschowski, zielonogórski, żagański i żarski, a partnerami Województwo Lubuskie i Miasto Gorzów Wlkp. (bez powiatu sulęcińskiego).

Projekt dotyczy modernizacji zasobów geodezyjnych oraz budowy regionalnego portalu do prezentacji i udostępniania danych geodezyjnych, co umożliwi świadczenie e-usług wszystkim zainteresowanym.

Głównym celem jest optymalizacja kosztów pozyskiwania i informatyzacji danych przestrzennych przez powiaty, ułatwienie dostępu do informacji przestrzennej gromadzonej przez administrację.

Zaawansowanie projektu według informacji zawartych w Programie Naprawczym przedstawia się następująco:

Podpisana jest umowa na opracowanie ortofotomapy dla obszaru całego województwa lubuskiego; Ogłoszono przetarg na modernizację ewidencji gruntów; w trakcie opracowania jest pozostała dokumentacja. Wydatki Powiatu w budżecie 2019 r. to kwota 270 907,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Organów Powiatu zawartym w uchwalonym Programie wydatki te będą sfinansowane z własnych środków Powiatu pochodzących z dochodów z usług związanych ze sprzedażą map.

W 2019 r. Powiat Słubicki planuje zrealizować dodatkowo dwa zadania inwestycyjne wpisane do budżetu podczas opracowywania Programu Postępowania Naprawczego. Dotyczą one budowy chodników w m. Urad i Radzików. Środki na ten cel przekazała w całości Gmina Cybinka i Powiat Słubicki nie będzie partycypował w kosztach. W sprawie tej strony podpisały umowy o udzieleniu pomocy finansowej.

Kolejna inwestycja, którą Powiat Słubicki zamierza zrealizować w 2019 r. dotyczy zaplanowanej w budżecie budowy domu dziecka z własnych środków Powiatu w wysokości 1 800 000,00 zł. Jak wynika z Programu Powiat nie posiada środków w takiej wysokości. Planowane wydatki w roku 2019 wynieść mają 150 000 zł, a w roku 2020 – 50 000 zł. Inwestycja będzie sfinansowana zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie Naprawczym z własnych środków Powiatu i zostanie wpisana do przedsięwzięć WPF.

Skład Orzekający wskazuje, że opis tego zadania zawarty w Programie jest nieprecyzyjny, bowiem nie jest należycie wyjaśnione czy nakłady wynoszące odpowiednio 150 000 zł w 2019 r. i 50 000 zł w 2020 roku dotyczą budowy nowego obiektu, czy też są wydatkami na adaptację pomieszczeń w Słubicach na potrzeby domu dziecka, który aktualnie znajduje się w Cybince, a którego przeniesienie planowane jest do Słubic.

Z Programu wynika bowiem odrębne zadanie w postaci adaptacji i przystosowania do określonych przepisami potrzeb wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasza Chata”. Obecna siedziba Placówki znajduje się w Cybince. Zamierza się ją przenieść do Słubic w miejsce po byłym schronisku na terenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Potrzeba zmiany siedziby wynika z faktu konieczności dostosowania działalności Placówki do wymogów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019 r., poz. 1111) do 31 grudnia 2020 r.. Liczba wychowanków się zmniejsza i docelowo do końca 2020 r. w Placówce zamieszka 14 osób. Miejsce na nową siedzibę Placówki uzyskało pozytywną rekomendację wizytujących je przedstawicieli Wojewody Lubuskiego, od którego Powiat oczekuje zgody na przeniesienie Placówki. Zmiana siedziby zapewni w przyszłości określone korzyści w zakresie zatrudnienia oraz kosztów utrzymania oszacowane w granicach 120 000,00 zł począwszy od roku 2021.

Skład Orzekający zgłasza zastrzeżenie, w związku z tym, że prezentowane w Programie potencjalne przyszłe korzyści w zakresie zatrudnienia oraz kosztów utrzymania, oszacowane w granicach 120 000 zł począwszy od roku 2021 - nie zostały poparte żadną metodologią wyliczenia tych oszczędności ani też dookreślone co do źródeł uzyskania tych oszczędności, wskazano bowiem jedynie, że chodzi o „koszty utrzymania”.

W uchwalonym Programie wskazano także, że cyt. ” W trakcie sporządzania niniejszego dokumentu wynikła sprawa dotycząca inwestycji zgłoszonej przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Słubicach. W dniu 10 kwietnia 2019 r. Komenda podpisała z Gminą Słubice porozumienie w sprawie przekazania 25 000,00 zł na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej. Jest też pismo z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze o zakwalifikowaniu do dofinansowania w 2019 r. dotacją do kwoty 25 000,00 zł”. Zadanie inwestycyjne, jak wynika z uchwalonego Programu nosi tytuł „Doposażenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Słubicach w mobilny pojazd czterokołowy ratowniczo-patrolowy”. Powiat Słubicki zgodnie z Programem Naprawczym nie ponosi kosztów w tym przedsięwzięciu. Skład Orzekający wskazuje, że w tabeli na s. 30 Programu dla tego zadania wskazano kwotę wydatków ze środków zewnętrznych wynoszącą 50 000 zł.

Jednocześnie w uchwalonym Programie założono, że Powiat Słubicki w trakcie trwania programu naprawczego będzie ograniczać wydatki na zakupy majątkowe

oraz na inwestycje. Jednakże w przypadku wygenerowania nadwyżki dochodów nad wydatkami lub otrzymania środków zewnętrznych bez konieczności wkładu własnego będzie rozważane dokonywanie wydatków inwestycyjnych i majątkowych. Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych w okresie postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego nie może podejmować nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych.

Wydatki inwestycyjne i zakupy majątkowe zaplanowane w budżecie na 2019 rok z propozycją przewidywanego wykonania zgodnie z założeniami Programu Naprawczego

Lp.	Wyszczególnienie zadań	Kwota zaplanowana w I kw. 2019 r.	Kwota przewidywana do realizacji w 2019 r.
1.	Kontynuacja przebudowy drogi powiatowej nr 1254F Nowe Biskupice-Rzepin, w tym wykonanie ścieżki rowerowej o długości 8,9 km - kwota 6.826.329,00 zł - finansowanie: 1) dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Program Współpracy INTERREG V A BB-PL 2014-2020) – kwota 4.540.211,00 zł; 2) współfinansowanie: Gmina Słubice – 1.000.000,00 zł, Gmina Rzepin – 1.000.000,00 zł; 3) środki własne powiatu – 286.118,00 zł	6.826.329,00,00	6.826.329,00
2.	Modernizacja biblioteki szkolnej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Ośnie Lub. – środki własne powiatu	10.000,00	0,00
3.	Informatyzacja i modernizacja danych zasobów geodezyjnych powiatów województwa lubuskiego do świadczenia e-usług – środki własne powiatu z dochodów ze sprzedaży map	270.907,00	270.907,00
4.	Kontynuowanie (z 2018 r) budowy chodników w ciągu drogi powiatowej w m. Grzmiąca – środki własne powiatu	55.287,00	55.287,00
5.	Zakup sprzętu na potrzeby Zarządu Dróg Powiatowych: - finansowanie – środki własne powiatu	229.713,00	80.000,00
6.	Budowa chodnika w m. Urad - środki zewnętrzne z Gminy Cybinka (bez udziału Powiatu)	0,00	40.922,31
7.	Budowa chodnika w m. Radzików - środki zewnętrzne z Gminy Cybinka (bez udziału Powiatu)	0,00	36.904,71
8.	Pozostałe wydatki i zakupy inwestycyjne w Starostwie Powiatowym – modernizacja sali konferencyjnej, realizacja zaleceń Państwowej Straży Pożarnej, wymiana drzwi, zakup urządzenia wielofunkcyjnego dla wydziału AB – środki własne powiatu	189.301,00	90.000,00
9.	Zakup ogniw fotowoltaicznych dla potrzeb Wspólnej obsługi JST – ze środków własnych powiatu	30.000,00	30.000,00
10.	Budowa boiska wielofunkcyjnego - środki europejskie – 340.000,00 zł - środki własne powiatu – 60.000,00 zł	400.000,00	0,00
11.	Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Licealnych w Słubicach – kwota 3.100.000,00 zł. Finansowanie: 1) dotacja celowa z tytułu pomocy finansowej otrzymana od Zarządu Województwa Lubuskiego w kwocie 1.000.000,00 zł, 2) środki własne powiatu – 2.100.000,00 zł	3.100.000,00	1.800.000,00
12.	Rozwój infrastruktury edukacyjnej - projekt - środki europejskie – 580.900,00 zł - środki własne powiatu – 113.883,00 zł	694.783,00	694.783,00
13.	Termomodernizacja w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Słubicach – ze środków własnych powiatu	1.001.366,00	0,00
14.	Wymiana okien w internacie i podłogi w sali gimnastycznej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym – środki własne powiatu, w tym ze środków pochodzących z wpływów	25.300,00	25.300,00

	z opłat i kar za korzystanie ze środowiska		
15.	Budowa Domu Dziecka – środki własne powiatu	1.815.000,00	150.000,00
16.	Termomodernizacja i wymiana okien w zakresie ochrony środowiska – środki własne powiatu z wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	114.329,00	114.329,00
17.	Doposażenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Słubicach w mobilny pojazd czterokołowy ratowniczo-patrołowy - środki zewnętrzne (Gmina Słubice i WFOŚiGW w Zielonej Górze (bez udziału Powiatu)	0,00	50.000,00
Razem:		14.762.315,00	10.264.762,02

Skład Orzekający wskazuje na konieczność weryfikacji przez Organy Powiatu planowanych zadań inwestycyjnych oraz pozostałych wydatków pod kątem zasadności ich realizacji i możliwości ponoszenia wydatków na ich wykonanie przez Powiat. W świetle art. 240a ust. 5 pkt 6 ustawy o finansach publicznych Powiat ma obowiązek w okresie realizacji postępowania naprawczego ograniczyć realizację innych zadań niż obligatoryjne finansowanych ze środków własnych.

Restrukturyzacja długu Powiatu Słubickiego

Na dzień opracowania Programu Naprawczego wielkość zadłużenia Powiatu Słubickiego z tytułu zaciągniętych w poprzednich latach kredytów długoterminowych wynosiła 19.227,531,64 zł, w tym:

- 1) w BGK O/Zielona Góra – kwota 5 954 928,64 zł,
- 2) w BS Ośno Lubuskie – suma 3 kredytów w kwocie 13 272 603,00 zł.

Wielkość zadłużenia oraz niekorzystnie rozłożone płatności rat, które nadmiernie obciążają budżet w latach 2020-2026 skutkuje tym, że Powiat Słubicki nie spełnia relacji wynikającej z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach 2019 - 2021. Wskutek tego – Powiat nie może uchwalić budżetu i Wieloletniej Prognozy Finansowej w wymienionych latach oraz obsługiwać zobowiązań zgodnie z ich harmonogramem spłat, wynikającym z zawartych umów.

W związku z tym w uchwalonym Programie planowana jest restrukturyzacja długu poprzez zaciągnięcie kredytu w banku w trybie przetargu publicznego i spłata wcześniej zaciągniętych kredytów.

Planowane przez Powiat przedsięwzięcia w zakresie restrukturyzacji długu, zarówno w przedstawionym w Programie Naprawczym wariantie I jak i II nie spowodują zwiększenia istniejącego długu.

Wariant I – zakłada:

- 1) Zaciągnięcie kredytu w banku w trybie przetargu publicznego w wysokości 19 227.531,64 zł na:
  - a) całkowitą spłatę kredytu w BGK w Zielonej Górze w kwocie 5 954 928,64 zł,
  - b) całkowitą spłatę kredytów w Banku Spółdzielczym w Ośnie Lubuskim w łącznej kwocie 13 272 603,00 zł.

Obecne warunki spłaty długu Powiatu przedstawi poniższa tabela:

Bank	Kwota kredytu do spłaty	Oprocentowanie	Szacunkowa kwota odsetek do końca spłaty kredytu
BGK O/Zielona Góra	5.954.928,64	WIBOR3M +1,00% marży	709.744,62
BS w Ośnie Lubuskim	7.306.992,00	WIBOR1M +3,00% marży	1.260.723,40
BS w Ośnie Lubuskim	3.300.000,00	WIBOR1M +3,00% marży	1.111.835,73
BS w Ośnie Lubuskim	2.665.611,00	WIBOR1M +2,00% marży	372.026,06
Razem:	19.227.531,64	x	3.454.329,81

Źródło: opracowanie własne Powiatu ślubickiego

Zaciągnięty kredyt w wysokości 19 227 531,64 zł według założeń przyjętych w tym wariantcie restrukturyzacji długu będzie spłacany przez 20 lat począwszy od 2020 roku do roku 2039, w równych ratach wynoszących 961 376,00 zł rocznie, z tym że rata w 2020 r. wyniosłaby 961 387,64 zł. Szacunkowe koszty spłaty ww. kredytu przedstawiono w poniższej tabeli:

Spłata długu łącznie w złotych

Rok	Stawki WIBOR	Spłata kapitału	Odsetki (marża 1%)	Odsetki (marża 2%)	Kapitał pozostały do spłaty na koniec okresu
2019	2,00%	-	288 412,97	384 550,63	19 227 531,64
2020	2,00%	961 387,64	576 825,95	769 101,27	18 266 144,00
2021	2,50%	961 376,00	639 315,04	821 976,48	17 304 768,00
2022	3,00%	961 376,00	692 190,72	865 238,40	16 343 392,00
2023	3,00%	961 376,00	653 735,68	817 169,60	15 382 016,00
2024	4,00%	961 376,00	769 100,80	922 920,96	14 420 640,00
2025	4,00%	961 376,00	721 032,00	865 238,40	13 459 264,00
2026	4,00%	961 376,00	672 963,20	807 555,84	12 497 888,00
2027	4,00%	961 376,00	624 894,40	749 873,28	11 536 512,00
2028	4,00%	961 376,00	576 825,60	692 190,72	10 575 136,00
2029	4,00%	961 376,00	528 756,80	634 508,16	9 613 760,00
2030	4,00%	961 376,00	480 688,00	576 825,60	8 652 384,00
2031	4,00%	961 376,00	432 619,20	519 143,04	7 691 008,00
2032	4,00%	961 376,00	384 550,40	461 460,48	6 729 632,00
2033	4,00%	961 376,00	336 481,60	403 777,92	5 768 256,00
2034	4,00%	961 376,00	288 412,80	346 095,36	4 806 880,00
2035	4,00%	961 376,00	240 344,00	288 412,80	3 845 504,00
2036	4,00%	961 376,00	192 275,20	230 730,24	2 884 128,00
2037	4,00%	961 376,00	144 206,40	173 047,68	1 922 752,00
2038	4,00%	961 376,00	96 137,60	115 365,12	961 376,00
2039	4,00%	961 376,00	48 068,80	57 682,56	-
suma		19 227 531,64	9 387 837,16	11 502 864,54	

Źródło: opracowanie własne Powiatu ślubickiego

Z tabeli wynika, że przy zmieniających się stawkach WIBOR w granicach od 2 do 4% i stałej marży 1% suma odsetek wyniosłaby 9 387 837,16 zł, a przy zastosowaniu marży 2% koszty wzrastają do wysokości 11 502 864,54 zł.

Wariant II przewiduje:

- 1) Zaciągnięcie kredytu w banku w trybie przetargu publicznego w wysokości 13 272 603,00 zł na całkowitą spłatę kredytów w Banku Spółdzielczym w Ośnie Lubuskim w łącznej kwocie 13 272 603,00 zł.
- 2) Pozostawienie bez zmian spłat kredytu w BGK Oddział w Zielonej Górze, ale przy zmianie harmonogramu spłaty rat kredytowych i podzieleniu ich na równe raty w każdym roku, ponieważ obecny poziom wielkości spłacanych rat jest bardzo niekorzystny dla zachowania przewidzianych prawem wskaźników. Obrazuje to poniższa tabela:

Okres	Stan obecny		Stan planowany	
	2019	2 raty po 37.500,00	75.000,00	2 raty po 37.500,00
2020	4 raty po 155.748,21	622.992,84	1 rata po 244.997,64 3 raty po 244.997,00	244.997,64 734.991,00
2021	4 raty po 155.748,21	622.992,84	4 raty po 244.997,00	979.988,00
2022	4 raty po 155.748,21	622.992,84	4 raty po 244.997,00	979.988,00
2023	4 raty po 155.748,21	622.992,84	4 raty po 244.997,00	979.988,00
2024	4 raty po 311.496,42	1.245.985,68	4 raty po 244.997,00	979.988,00
2025	4 raty po 535.492,90	2.141.971,60	4 raty po 244.997,00	979.988,00
Ogółem:		5.954.928,64		5.954.928,64

Źródło: opracowanie własne Powiatu ślubickiego

W wariantcie drugim zaciągnięty kredyt w wysokości 13 272 603,00 zł byłby spłacany przez 15 lat, począwszy od 2026 roku do roku 2040, w równych ratach wynoszących 884.840,20 zł rocznie.

Szacunkowe koszty spłaty ww. kredytu przedstawiono w poniższej tabeli:

Spłata długu łącznie w złotych

Rok	Stawki WIBOR	Spłata kapitału	Odsetki		Kapitał pozostały do spłaty na koniec okresu
			(marża 1%)	(marża 2%)	
2019	2,00%	-	199 089,00	265 452,06	13 272 603,00
2020	2,00%	-	398 178,09	530 904,12	13 272 603,00
2021	2,50%	-	464 541,11	597 267,14	13 272 603,00
2022	3,00%	-	530 904,12	663 630,15	13 272 603,00
2023	3,00%	-	530 904,12	663 630,15	13 272 603,00
2024	4,00%	-	663 630,15	796 356,18	13 272 603,00
2025	4,00%	-	663 630,15	796 365,18	13 272 603,00
2026	4,00%	884 843,00	663 630,15	796 365,18	12 387 760,00
2027	4,00%	884 840,00	619 388,00	743 265,60	11 502 920,00
2028	4,00%	884 840,00	575 146,00	690 175,20	10 618 080,00
2029	4,00%	884 840,00	530 904,00	637 084,80	9 733 240,00
2030	4,00%	884 840,00	486 662,00	583 994,40	8 848 400,00
2031	4,00%	884 840,00	442 420,00	530 904,00	7 963 560,00
2032	4,00%	884 840,00	398 178,00	477 813,60	7 078 720,00

2033	4,00%	884 840,00	353 936,00	424 723,20	6 193 880,00
2034	4,00%	884 840,00	309 694,00	371 632,80	5 309 040,00
2035	4,00%	884 840,00	265 452,00	318 542,40	4 424 200,00
2036	4,00%	884 840,00	221 210,00	265 452,00	3 539 360,00
2037	4,00%	884 840,00	176 968,00	212 361,60	2 654 520,00
2038	4,00%	884 840,00	132 726,00	159 271,20	1 769 680,00
2039	4,00%	884 840,00	88 484,00	106 180,80	884 840,00
2040	4,00%	884 840,00	44 240,00	53 090,40	-
	suma	13 272 603,00	8 759 914,89	10 684 462,16	

Źródło: opracowanie własne Powiatu Słubickiego

Z tabeli wynika, że przy zmieniających się stawkach WIBOR w granicach od 2 do 4% i stałej marży 1% suma odsetek wyniosłaby 8 759 914,89 zł, a przy zastosowaniu marży 2% koszty wzrastają do wysokości 10 684 462,16 zł.

W ocenie Organów Powiatu zaprezentowanej w uchwalonym Programie, lepszym wyborem dla Powiatu będzie Wariant II, w którym pozostawi się spłatę kredytu w BGK O/Zielona Góra przy zmienionym harmonogramie spłaty, a zaciągnie się kredyt w banku w trybie przetargu publicznego w kwocie 13 272 603,00 zł i spłaci się wcześniej zaciągnięte kredyty w BS w Ośnie Lubuskim w łącznej kwocie 13 272 603,00 zł. Za wyborem tego wariantu przemawia w ocenie Organów Powiatu również fakt, że BGK zastosowało w momencie udzielania kredytu marżę 1%, która w aktualnych ofertach przedstawianych przez inne banki jest optymalną. W przypadku, gdy bank przedstawi ofertę przy nowym kredycie z marżą wyższą niż 1%, to włączenie do nowego kredytu zobowiązania z BGK byłoby wersją niekorzystną.

Zaciągnięcie kredytu w banku ma umożliwić spłatę wcześniejszych zobowiązań kredytowych i wydłużyć okres spłaty nowego zobowiązania do roku 2040, co wpłynie na spełnienie relacji wynikającej z art. 242 i art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Działanie takie w ocenie Organów Powiatu odciąży budżet, od niekorzystnego rozłożenia płatności rat (skumulowanie w krótkim okresie większości spłaty długu) przez co będzie możliwe podjęcie bez zakłóceń realizacji zadań publicznych. Zdaniem Organów Powiatu wydłużenie prognozowanej spłaty długu oraz przedsięwzięcia naprawcze Programu mające na celu ograniczenie wydatków budżetowych Powiatu Słubickiego pozwolą na spełnienie wskaźnika określonego w art. 242-243 ustawy o finansach publicznych w ostatnim roku Programu naprawczego. Poniższa tabela obrazuje harmonogram spłaty rat kredytów w obecnym kształcie i po uwzględnieniu projektowanych zmian:

ROK	Obecna wysokość (pozostałe do spłaty)	Wysokość rat po restrukturyzacji zadłużenia (pozostałe do spłaty)
2019	75 000,00	75 000,00
2020	1 956 268,84	979 988,64
2021	2 374 100,84	979 988,00
2022	3 037 376,84	979 988,00

2023	3 130 283,84	979 988,00
2024	3 212 529,68	979 988,00
2025	2 841 971,60	979 988,00
2026	2 600 000,00	884 843,00
2027	0,00	884 840,00
2028	0,00	884 840,00
2029	0,00	884 840,00
2030	0,00	884 840,00
2031	0,00	884 840,00
2032	0,00	884 840,00
2033	0,00	884 840,00
2034	0,00	884 840,00
2034	0,00	884 840,00
2036	0,00	884 840,00
2037	0,00	884 840,00
2038	0,00	884 840,00
2039	0,00	884 840,00
2040	0,00	884 840,00
	19 227 531,64	19 227 531,64

Przedstawiona w rozdziale V Programu Naprawczego „Proponowana Wieloletnia Prognoza Finansowa Powiatu Słubickiego uwzględniająca efekty finansowe podejmowanych działań naprawczych” przedstawia kwoty spłat rat kapitałowych według II wariantu restrukturyzacji zadłużenia. Kwoty spłat i odsetek zawarte w przedstawionej w Programie Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu Słubickiego uwzględniające efekty finansowe podejmowanych działań naprawczych przedstawia poniższa tabela:

Rok	Odsetki i dyskonto	Spłaty rat kapitałowych	Suma odsetek i spłat rat kapitałowych w poszczególnych latach	Kwota długu	Relacja odsetek do kwoty spłaty kapitału
2019	835 000,00	13 422 603,00	14 257 603,00	24 916 904,64	6,22
2020	945 000,00	979 988,64	1 924 988,64	23 936 916,00	96,43
2021	860 000,00	6 744 361,00	7 604 361,00	17 192 555,00	12,75
2022	770 000,00	979 988,00	1 749 988,00	16 212 567,00	78,57
2023	770 000,00	979 988,00	1 749 988,00	15 232 579,00	78,57
2024	700 000,00	979 988,00	1 679 988,00	14 252 591,00	71,43
2025	700 000,00	979 988,00	1 679 988,00	13 272 603,00	71,43
2026	650 000,00	884 843,00	1 534 843,00	12 387 760,00	73,46
2027	630 000,00	884 840,00	1 514 840,00	11 502 920,00	71,20
2028	570 000,00	884 840,00	1 454 840,00	10 618 080,00	64,42
2029	565 000,00	884 840,00	1 449 840,00	9 733 240,00	63,85
2030	490 000,00	884 840,00	1 374 840,00	8 848 400,00	55,38
2031	450 000,00	884 840,00	1 334 840,00	7 963 560,00	50,86
2032	400 000,00	884 840,00	1 284 840,00	7 078 720,00	45,21

2033	350 000,00	884 840,00	1 234 840,00	6 193 880,00	39,56
2034	310 000,00	884 840,00	1 194 840,00	5 309 040,00	35,03
2035	275 000,00	884 840,00	1 159 840,00	4 424 200,00	31,08
2036	220 000,00	884 840,00	1 104 840,00	3 539 360,00	24,86
2037	200 000,00	884 840,00	1 084 840,00	2 654 520,00	22,60
2038	150 000,00	884 840,00	1 034 840,00	1 769 680,00	16,95
2039	90 000,00	884 840,00	974 840,00	884 840,00	10,17
2040	50 000,00	884 840,00	934 840,00	0	5,65

W ocenie Składu Orzekającego działania restrukturyzacyjne zaplanowane w Programie wydają się być przeprowadzane jedynie w celu spełnienia relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w roku 2021. Na uwagę zasługuje to, że w latach 2020 – 2031 wydatki na odsetki mają być niewiele niższe niż kwoty spłat w poszczególnych latach (wyjątek to rok 2021 gdzie planowana jest spłata kredytu zaciągniętego na wyprzedzające finansowanie z refundacji). Należy zauważyć, że dopiero w 2032 roku po raz pierwszy wydatki na odsetki będą stanowiły mniej niż 50% rozchodów z tytułu spłaty zobowiązań.

Planowane kwoty spłat nie będą istotnym obciążeniem dla budżetu Powiatu i pozwolą spełnić relację z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Kwoty spłat w relacji do dochodów przedstawia poniższa tabela:

Rok	Dochody ogółem	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	Relacja planowanej spłaty rat kapitałowych do planowanych dochodów (w %)	Suma odsetek i spłat rat kapitałowych i odsetek	Relacja sumy spłat rat kapitałowych i odsetek do dochodów ogółem (w %)
2019	50 002 728,02	13 422 603,00	26,84	14 257 603,00	28,51
2020	48 499 100,00	979 988,64	2,02	1 924 988,64	3,97
2021	51 749 073,00	6 744 361,00	13,03	7 604 361,00	14,69
2022	45 420 000,00	979 988,00	2,16	1 749 988,00	3,85
2023	45 946 000,00	979 988,00	2,13	1 749 988,00	3,81
2024	45 990 800,00	979 988,00	2,13	1 679 988,00	3,65
2025	45 988 900,00	979 988,00	2,13	1 679 988,00	3,65
2026	45 973 200,00	884 843,00	1,92	1 534 843,00	3,34
2027	45 973 200,00	884 840,00	1,92	1 514 840,00	3,30
2028	45 953 200,00	884 840,00	1,93	1 454 840,00	3,17
2029	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 449 840,00	3,15
2030	45 973 200,00	884 840,00	1,92	1 374 840,00	2,99
2031	45 973 200,00	884 840,00	1,92	1 334 840,00	2,90
2032	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 284 840,00	2,79
2033	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 234 840,00	2,68
2034	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 194 840,00	2,60
2035	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 159 840,00	2,52
2036	45 993 200,00	884 840,00	1,92	1 104 840,00	2,40
2037	46 093 200,00	884 840,00	1,92	1 084 840,00	2,35

2038	46 093 000,00	884 840,00	1,92	1 034 840,00	2,25
2039	46 109 000,00	884 840,00	1,92	974 840,00	2,11
2040	46 250 000,00	884 840,00	1,91	934 840,00	2,02

Dokonując analizy Programu Naprawczego należy podkreślić, że sporządzając Program kierowano się zasadą ostrożności. Nie przyjęto wzrostu dochodów i wydatków. Natomiast w roku 2020 odnotowano 14,66% spadek wydatków ogółem, co związane jest ze spadkiem wydatków majątkowych. W roku 2022 planuje się 12,33% spadek dochodów w odniesieniu do roku 2021 co związane jest z otrzymaniem refundacji dochodów w roku 2021. Poziom dochodów i wydatków w latach 2023-2040 pozostaje praktycznie bez zmian. W Programie Naprawczym nie zaplanowano poza latami 2019 - 2020 dochodów ze sprzedaży majątku. Należy zauważyć, że planowane spłaty rat kapitałowych w relacji do planowanych dochodów ogółem i relacja sumy spłat rat kapitałowych i odsetek do dochodów ogółem poza rokiem 2019 i 2021 nie przekraczają 5%, co przedstawia powyższa tabela.

W proponowanej Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu będącej częścią Programu zaplanowano w 2019 roku wydatki majątkowe na poziomie 18,46% wydatków ogółem, natomiast począwszy od roku 2021 wydatki majątkowe zaplanowano między 3,11%, a 0,57% planowanych wydatków ogółem.

Rok	Wydatki	Dynamika wydatków	Wydatki bieżące	Dynamika wydatków bieżących	Struktura	Wydatki majątkowe	Dynamika wydatków majątkowych	Struktura
2019	55 617 101,02	x	45 352 339,00	x	81,54	10 264 762,02	x	18,46
2020	47 519 111,36	85,44	44 079 111,36	97,19	92,76	3 440 000,00	33,51	7,24
2021	45 004 712,00	94,71	43 604 712,00	98,92	96,89	1 400 000,00	40,70	3,11
2022	44 440 012,00	98,75	43 940 012,00	100,77	98,87	500 000,00	35,71	1,13
2023	44 966 012,00	101,18	43 666 012,00	99,38	97,11	1 300 000,00	260,00	2,89
2024	45 010 812,00	100,10	43 744 268,00	100,18	97,19	1 266 544,00	97,43	2,81
2025	45 008 912,00	100,00	44 330 812,00	101,34	98,49	678 100,00	53,54	1,51
2026	45 088 357,00	100,18	44 785 114,00	101,02	99,33	303 243,00	44,72	0,67
2027	45 088 360,00	100,00	44 388 360,00	99,11	98,45	700 000,00	230,84	1,55
2028	45 068 360,00	99,96	44 188 360,00	99,55	98,05	880 000,00	125,71	1,95
2029	45 108 360,00	100,09	44 108 360,00	99,82	97,78	1 000 000,00	113,64	2,22
2030	45 088 360,00	99,96	44 467 150,00	100,81	98,62	621 210,00	62,12	1,38
2031	45 088 360,00	100,00	44 467 150,00	100,00	98,62	621 210,00	100,00	1,38
2032	45 108 360,00	100,04	44 608 360,00	100,32	98,89	500 000,00	80,49	1,11
2033	45 108 360,00	100,00	44 788 360,00	100,40	99,29	320 000,00	64,00	0,71
2034	45 108 360,00	100,00	44 767 150,00	99,95	99,24	341 210,00	106,63	0,76
2035	45 108 360,00	100,00	44 717 150,00	99,89	99,13	391 210,00	114,65	0,87
2036	45 108 360,00	100,00	44 767 150,00	100,11	99,24	341 210,00	87,22	0,76
2037	45 208 360,00	100,22	44 867 150,00	100,22	99,25	341 210,00	100,00	0,75
2038	45 208 160,00	100,00	44 950 200,00	100,19	99,43	257 960,00	75,60	0,57

2039	45 224 160,00	100,04	44 995 200,00	100,10	99,49	228 960,00	88,76	0,51
2040	45 365 160,00	100,31	45 100 000,00	100,23	99,42	265 160,00	115,81	0,58

Program Postępowania Naprawczego zakłada, że we wszystkich latach Prognozy będącej załącznikiem do Programu nadwyżki budżetowe będą przeznaczane na spłaty zobowiązań.

Należy zauważyć, że wszelkie założenia przyjęte w Programie przyniosą zaplanowane efekty tylko o tyle o ile, będą one rygorystycznie i konsekwentnie realizowane, a Organy Powiatu podejmą uchwały oraz wdrożą działania, które będą uwzględniać założenia Programu.

Analizując Program Postępowania Naprawczego należy mieć na uwadze wszelkie ryzyka prawne, społeczne czy finansowe, które mogą uniemożliwić realizację zaplanowanych w Programie działań czy konieczność ich zmiany. Istotnym jednak jest aby Powiat zrestrukturyzował swoje zadłużenie tak aby spłaty rat kapitałowych były możliwe do sfinansowania nadwyżkami budżetowymi, bez konieczności pozyskiwania finansowania dłużnego na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, co jest również przewidziane Programem aby relacje określone w art. 242-244 ufp mogły być zachowane we wszystkich latach prognozy.

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się relacji z art. 243 ust. 1 u.f.p wg Proponowanej Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Słubickiego z uwzględnieniem efektów finansowych podejmowanych działań naprawczych:

Rok	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	Maksymalny dopuszczalny poziom spłaty zobowiązań (prawa strona wzoru)		Stoień spełnienia relacji	
		Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat	3 - 2	4 - 2
1	2	3	4	5	5
2019	28,51%	1,60%	0,34%	-26,91%	-28,17%
2020	3,97%	2,09%	0,83%	-1,88%	-3,14%
2021	3,56%	5,18%	3,92%	1,62%	0,36%
2022	3,85%	5,26%	5,26%	1,41%	1,41%
2023	3,81%	5,66%	5,66%	1,85%	1,85%
2024	3,65%	4,27%	4,27%	0,62%	0,62%
2025	3,65%	4,37%	4,37%	0,72%	0,72%
2026	3,34%	4,48%	4,48%	1,14%	1,14%
2027	3,30%	3,69%	3,69%	0,39%	0,39%
2028	3,17%	3,21%	3,21%	0,04%	0,04%
2029	3,15%	3,29%	3,29%	0,14%	0,14%
2030	2,99%	3,80%	3,80%	0,81%	0,81%
2031	2,90%	3,74%	3,74%	0,84%	0,84%
2032	2,79%	3,55%	3,55%	0,76%	0,76%
2033	2,68%	3,19%	3,19%	0,51%	0,51%

2034	2,60%	2,97%	2,97%	0,37%	0,37%
2035	2,52%	2,77%	2,77%	0,25%	0,25%
2036	2,40%	2,69%	2,69%	0,29%	0,29%
2037	2,35%	2,70%	2,70%	0,35%	0,35%
2038	2,25%	2,70%	2,70%	0,45%	0,45%
2039	2,11%	2,60%	2,60%	0,49%	0,49%
2040	2,02%	2,52%	2,52%	0,50%	0,50%

Skład Orzekający wskazuje, że zarówno planowana restrukturyzacja długu jak i działania oszczędnościowe muszą być konsekwentnie i z pełną odpowiedzialnością za stan finansów Powiatu realizowane przez jego organy. Skład Orzekający wskazuje również, że Powiat w swoich wyliczeniach nie odniósł się do kształtowania się relacji z art. 243 ust. 1 u.f.p. z uwzględnieniem zmian w sposobie obliczania relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, które zostały zmienione w dniu 14 grudnia 2018 r., na podstawie ustawy o zmianie ustawy z finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2500). Zmiany te dotyczą, między innymi ustalenia poziomu spłaty zadłużenia przez jednostki samorządu terytorialnego. Skład Orzekający wskazuje, że zdolność Powiatu Słubickiego do spłaty zobowiązań zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia należało w Programie oceniać i zaprezentować także w aspekcie zmian wynikających z art. 9 w.w. ustawy. Zasadne jest aby w świetle uchwalonych zmian ustawy o finansach publicznych – Zarząd Powiatu na bieżąco analizował indywidualną zdolność Powiatu do spłaty zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia zobowiązań – w aspekcie zmian wprowadzanych w art. 243 ustawy o finansach publicznych w kolejnych latach oraz przedstawiał na bieżąco informację o sytuacji tym zakresie Radzie Powiatu i Regionalnej Izbie Obrachunkowej. Ponadto Organy Powiatu powinny dokonać ponownego przeglądu planowanych inwestycji, zawartych umów, przeglądu wydatków nieobligatoryjnych w celu wygenerowania dodatkowych oszczędności pozwalających na zabezpieczenie chociażby w części roszczeń Skarbu Państwa z tytułu pobranych, a nieodprowadzonych do budżetu Państwa opłat eksploatacyjnych oraz czynszów najmu.

Planowane w Programie działania restrukturyzacyjne długu i oszczędności pozwolą w ocenie Składu Orzekającego, o ile będą konsekwentnie realizowane - jedynie na spełnienie relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych na koniec okresu realizacji Programu. Nie przyniosą natomiast trwałej poprawy sytuacji finansowej Powiatu z uwagi na pogarszającą się płynność finansową, niższe dochody Powiatu, niezakończone sprawy sądowe Powiatu ze Skarbem Państwa.

Wobec powyższego Powiat musi w swoich działaniach uwzględniać ryzyko spłaty pozostałych zobowiązań (obecnie niewymagalnych) względem Skarbu Państwa, konsekwentnie wdrażać już zaplanowane oraz szukać nowych oszczędności, nie podejmować innych niż niezbędne działań inwestycyjnych, ograniczyć do niezbędnego minimum wydatki dotacyjne (nieobligatoryjne) podejmować działania prawne w celu uniknięcia odpowiedzialności za zobowiązania odszkodowawcze po byłym SP ZOZ oraz prowadzić działania celem odzyskania kwot objętych pozwami Powiatu o zapłatę przez Skarb Państwa, tak aby Powiat mógł spełnić relacje z art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych na koniec okresu realizacji Programu a równocześnie zachować płynność finansową i zdolność realizacji ustawowych zadań publicznych. W sytuacji wymagalności roszczeń Skarbu Państwa Powiat powinien posiadać zabezpieczone środki na częściową przynajmniej spłatę zadłużenia, a

następnie niezwłocznie rozpocząć intensywne działania w celu uzyskania pożyczki z budżetu Państwa na spłatę swoich zobowiązań wymagalnych względem budżetu Państwa. Skład Orzekający wskazuje, że każda sytuacja stanowiąca zagrożenie dla realizacji działań naprawczych, dotycząca konieczności zmiany Programu lub inne zdarzenia mogące uniemożliwić osiągnięcie efektów ekonomicznych założonych w Programie lub uniemożliwić jego realizację powinna być (niezależnie od informowania o bieżącej realizacji Programu) przedstawiana przez Zarząd Powiatu Radnym oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze.

Skład Orzekający wskazuje ponadto na błąd pisarski na stronie 50 Programu w zapisie dotyczącym poziomu wzrostu dochodów w roku 2021 w odniesieniu do roku 2019.

Wobec powyższego Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze postanawia jak w sentencji niniejszej uchwały.

Od niniejszej uchwały Składu Orzekającego zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Przewodniczący Składu Orzekającego

Jarosław Kotowski

